

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów. Zespół

ZBIÓR RĘKOPISÓW I ARCHIWUM PAWLIKOWSKICH

ZESPÓŁ (FOND) 76.

CZEŚĆ I. RĘKOPISY BIBLIOTEKI PAWLIKOWSKICH

134. Pomniki dziejów i piśmiennictwa ruskiego zebrał Żegota Pauli. 1840. S. 100.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

REKOPIS

Bibl. im. Gw. Pawlikowskiego

134

L. Inw.....

l. 134

Pomniki

Dziejów i piśmiennictwa

ruskiego.

zebrał

Zegota Pauli

1840.

1

Latopismo lwowskie

od r. 1498 - 1649

5

1498. Tatarsy prowadzili.
1500. Tatarsy Jarostaw spalili i Turcy Rohatyn awojowali.
1501. Tosi.
1518. Bitwa w Sokala była.
1524. Tatarsy były na Podolu i namku Czuryłowa dostawali.
1525. Turcy Rohatyn dostawali.
1542. Sawańska o Matce Bożej.
1548. Jarostaw pokorył.
1549. Arseni władcyka umier w Lwowie.
1555. Uhorstkaja korolowa ułata a synom.
1556. Łaichy do Inflant idły na wojnu.
1558. Wzimi Tatarsy były na Podolu.
1560. Mor był w Jarostawie.
1562. Łamoki budowali Jarostawskij i Domszu, gospodarza włoścoków szlacho.
1564. Tatarsy były na Podolu.
1568. Śnieh upaw po Woskreszeniu.
1570. Moroz pomorozył żyto w podpowniu Maja.
1570. Korol August umier.
1574. Franiusz korol ułiki. — Jona gospodar włoścoki bitwa Turcyw a cesarom Turckim.

1575. Tatarsy o Pokrowi byli.

1576. Stefan Batory korol nastaw.

1578. Batory buw w Lwowi i pochtaw na towy, a karaw kara,,
ka Podkownu szialy, po polta kurec hi skaryno sia
na neho, szizo Tatarsy hromywo i do Polowice nedopu-
szizaw. - Tohoż roku zemla brista sia.

1582. Laity odmirity kalendar.

1586. Stefan korol umier.

1587. Zygmunt III. korol nastaw. - Tohoż roku cerkwa S. Pie.,
cyrkoj nakladano.

1588. Tatarsy spaskyji; pod Krakowom biloa buta.

1590. Tatarsy Halyca spalyty.

1591. Doroznia buta: szizo buto po zolodych g kotoda.

1592. Unija nastala takim sposobom, iz Polej wtadyka woto,,
dimirski i Kyryl Tertetki, wtadyka kuitki imenom wtadyki
lwowsko ho Patrie i pinisko ho i metropolity Kiewsko ho Ro.,
hory, iskawszy do papyrza poklonily sia jemu i powily: ze my
bud przystani na toje, abychom unije przyjmily, od wisk perspa,,
biloj szlachty i od swiascicennikow i ot ludzj. On komu rad
bywose barto, doostal ich do korola, aby im przywilej nadał.

1594. Tatarsy wyrzety byly i Halyca spalyty. szkody mnoho wryz,,
nyty.

1595. Mor buw wetyki w Peremyshu i okoly.

1596. Wpialok swisty zemla sia brista. - Natywajko do
Wenger chodył. -

1597. Matywjka zhublono.

1598. Po laichach na domach sziro pisalo, a padało na zemlu, sziro i tudy czuty jak o zemlu czym wdaryt, a potomu szkoł edy. chat baro. - Tchori roku i nedili postu hromilo i blyskalo.

1599. Mor buw wetyki w Lwowi, sziro mowlyt, iz ptach jak kelio przez motta, to spat i zdoih.

1600. Mychajla bylo Lachowe.

1602. Radymna wyhorijta wsia.

1604. Car do Moskwy iszow.

1605. Sladnicki listki staroelu peremyskoho zabyt. - Tchori roku car moskowski w Lwowi buw; Mnieszok wojewoda ruski doiraku za neho daw i do Moskwy jeho prowadyt na panstwo i osadyt jeho byl, jednakie Lachy chodily werih maty nad Mo., skwoji, poradyt ich znywaraty. Moskwa wydowazy sziro ztc, izmi. nity cara, ubyly i tudyj mnoho a drubych w neiwolu pobraty, i Mnieszko sidio, a sloho sia wijna porzata w Moskwi i Leczyta sia mnoho po tim, przez prysiahu podata sia stolycia hetmanowi Lotkewskomu. Po tomu oblehta buta ich Moskwa i tak ich trapyta, ze nyha sziro ishy ani pyty, ze do toho prejszto, ze ne bylko psiw, albo kotio, albo szkusio, cety i tudyj ity, spiaczych rizaraty a moia swoja pyty.

1606. Rokoz wetyki pod Mysticijem byl protiv korola, a ko. rol pojmat byl Herburka i inacych.

1607. Herburk z Sladnickym wijnu koizty i pojma w Sladnickoho

i złożyły się były w Łódź; a Szadnicki się zebrały były z wy-
tykłym ludem. Było ich 5 Szadnickich i ludu było bilszy Łysia,
czy 7, a Herbert do Swowa baw zuchaw a Szadnicki z rąnym,
i stali obok pod S. Juron, w kodu zrywały po przedmieściu we-
tykoju, a polom były widziały, karaty dła narychlowaly w ra-
Luce, i rary mynaw a drachy rary brasył i powikaw. — Tchori roku
Balaban wladyka lwowski umier.

1608. Znowa Opralinski i z Szadnickom o pwa wijne toczyo
i ludyj potrubily mnoho, na oszalok Szadnickoma korak
Szawlika hotowa utiaw tancuchomu.

1611. W Moskowskich postawieno cirkow, ktoroj sam nikoty ne,
kulo, bo newilad kulo.

1612. U Motowick pobyto polskoj wojsko z Polochym, ber wo-
li korotewskoj powikaw. Tchori roku sarsinura wetykaja wysta-
byta do Polski.

1615. Konfederacyja byla moskowskaja. We Swowi się dilyły
skarbamny i konfederacyju patyły i sami się w niwuskiro
pobestaly.

1616. Zupily się znowa konfederaty, a korol karal ich zno-
syty; takde hde zaszkicono do imano i tubieno; i we Swowi
jednego dnia pod ratuszom 19 po rannu szialo, a tu weiorow
w zamku 6 takie szialo, a starszynu 4 panow w polty wy-
prowadyty. Karwackoho i Chonskoho na pal ubyto, a Seiebra
i suma cztwertowano. Takuju nahorodu dano! — Tchori roku
na zniesenia newista urodyla diley dwoje, ktoruji się zrostly
byty: milus i pupok byl jeden; jedyno bylo zwoje, a drugoje
umertoje, i hoje zas umerto. —

4
1617. Kamenci podolski pohorit.

1618. Tatars o wznieseni.

1619. Kanciera Łotkowskiego w Wołosiech zabito, i Korciakoho wzięto, bo bez korackow wojnu korył, mowyl tak: „nechozru ja z Hyciamy wojowaty, nechaj iduc do roli, albo swyni pasty.” W łot czaś lub swoka naslupyla: Tatarow wetykoje mowze. stwo rozsiato sia byto, ny byto toho ozolowika peroby sia ne tworzył. nawet sam korol u Warszawi a wetykoj Dworze był, a toje sia dijato o swiatoj Pokrowi. W lojic czaś w den subotny zemta sia brista, o godziny 207 ze ir oken szuby wyypadaly, szklanyci z skoton spadaly i ludy w strachu byly wetykom.

1620. Korolewicz Mładystaw był we Swowci, koly do Wołosk uchał, bo czekał na Sahajdairnogo helmana korackoho. Bo koly był u Warszawi u korola, i korol jemu mowyl: „olo ja na swoju opiekę posyłaaju syna mojeho;” i koly wyrózał ze Swowa z kemynicy arybostupiej, Sahajdairny u worot stojal i poklonyl sia jemu, a on rukę jemu potorył na hatowi i mowyl tak: „wziawszy na pomoc Hospoda Boha, olo ja z wamy smily idu na prosiwku neprzyjatelom naszym. I tak za pomoca bo, i jaju a za staraniem korackim stalo sia; hde widiaure stara, nia uk, sam przyenal im ryerstwo i obymaly zwylienstwo wetykoje. W loj czaś Sahajdairny z posyrdyni Turkow byraicy, po jednomu wodył do swojeho oboru. Tam jeho poskriteno i umer a u Kijewi teiył kito jeho. — Tohor roku pospetytoje rusce, nie bylo. Stojal obor pod Swowom i korol sam był we Swowci. —

Toho roku po odierdi korotewskom doroznia sia porata; broszci w horu piszty sziro sas wyisze. Salary byly po zolotykh 4, a cior, wongy po zolotykh 6, a ryla kotoda po zolotykh 24.

1621. Turiryn pod Cholimom byl. - Toho roku jam sia uirytj pro, szat w Meisboriu u djaka Danytra Szirjreikoho. Toho roku osei moj umer; ja z sikoty zemis w dom choroba horiarku, i wsi chorowali w domu; prymoski byly uirudy i doroznia.

1622. Doroznia: ryla kotoda po zolotykh 24.

1623. Mor byl we Swowi wybyki; porat sia po S. Petri i po Makii Bozij, bo bylo swiakoi Pryirystoi w piatnyiu; a w rypitu w noij wyhorilo przedmiestie brachowskoje wioje i cerkwey z ho, rilo try; S. Theodora, S. Amurjja, S. Pca. Nykoly; kisketon S. Swia, S. ho Jana, Panny Maryj i wsiuh swiakich; ormeniskych S. Mona, S. S. Jakuba, i swiakoho kuzja i ydowskaja brinycia jedna: szkoda nestioronaja byla wszyskimi.

1625. Jarostaw pohoril wosy Soki i jamarok; szkoda nestioronaja, i ludiej mnoho pohorilo.

1626. Helmen Konecpolsthi chodyl za korakamy arc do Medwe, gych wod i helmana dat im Doroszenka. Zawil byl Lachon Do, rozzenko, ale ne chobit byly, musilyby sia prosyly. - Swed woje, wat.

1628. Helmen Konecpolsthi chodyl za Dripu korakow enosyly; lu, dej mnoho stralyt i sami tedwy sia wynnis, aty predcia harmaty im zostawyl i porat sziro koraky; a jak sia mu pawodyt, jest wy, zysano kakym sposobom: Lotniry do Kijewa prujikaty z tym.

5

intencjom, aby wpród koraków, a za tym uszyj Ukrainy Rusi wystyna-
ty, ani do Moskwy. A otkoń by to wiadomo, sami pod czas wyznawali pod
dobroju myśl, dachyż zaś Rusi iotmiry ośm metropoliku x mytlosky o tom
powiadały; to jedny w Kijewi, a druzhy wsiudy pora Dnijsron hde
nigdy nihto ne pamiatajeh, aby hde stojaty miły, i tak zbrodni
i krywdy neznosnyj czynyły: ludz bez dania przyozny zabuwajury,
pud Woskreseniem ośm metropolikawoho czeładnyka Petra na słu-
ky rozsiły, i broch poddanych. Choraky wyszedzy x Zaporoza i
loho Hryjka hetmana, ze ste pieriate rekomo poditył, ktorzyj na
uniji był przysięh, sam sia przypnat, ktoroho sliako; potom
zabrausy sia poratyt sia kupyły sezius. Pan Laszic do Kijewa
szedzy, Lisientu miskeirko na samyj deni wetykadnyj cesik wy-
slynat jak mirow sak i zow sak i dity w cirkwi budusiryeń,
i popa x nymy; po dorozu ludz niewymnich byleby bytko Ruszyny
były, zabuwaty. A choraky wydzajury wojsko, wstopyły za Dnipecr
i stanuty w Perejstlawiu, rawire gromyły ho na kilka miejsciu
anairne. A Laszic do Kijewa przytiahawusy, rekomo hwieirny za
korakamy, kilka nedil oirakiwajury. Ludy u pana hetmana Honeci
polokoho, polomie nedoirakawusy sia szel do pana Polokoho
x ludny i korakamy rejestrowany, ktorych dwi tysiacy byto,
a 4 do Tascwa byly pisety na Dniepcr. Polym sam pan hetman
puykus x wetykim kniwom na choraky i na wozysku Rusi.
Przyjehtawusy zator na Dniepcr jat sia periewozyty, hde na perwej
pereprawie tud pod Kijewom koraki kapitana nemeikoho izuram

pojmyli i samego pana helmana mało ne pojmyli, ale umknul do
Kijowa, a onych tylko ze sto kony zwyciężono było; a kapitan który
baw pojmany na wetyki pomocy był korackim w strzeli. Peropra,
wywazy się pan helman obzorem stanął pod Perejastawem, a koracki
w mieści; bywała była wetyki w sedmym satoru. Pan Laszka tu
podleżący koracki którzy na czaku icha, 500 konij jak powydajut,
wziawszy żołnierów, skurm do nich wiazę i niedostawszy ich dat
zaczęły panu helmanowi; a pan helman żołnira Dobroho wzięt
z soboją 2000 izrot z Lubiront kamie; onych korackow na onym
miejn najszrowszy druchyt nabrały, którzy onym na pomiir
szty, powydajut, hoży ich ne mnoho było tylko 200 konij, a Polacy
powydajut ze 500; kamie się koracki zaperdze w jedni szopi, kor,
nyty się tak, ze żadnoho żywion ne pojmyli, tylko jednoho szony,
ka i to jizi samiroho. Tu bym się obzoru polskiego dwa hajduki
się do korackow peredały, tyj powydaly: „ze czas mojete, bo i helmana
w obzi ne macie”, i w tej czas koracki do obzoru, a namistny kom
był helmanstym pan Polocki; kamie były, sikty, do 2000 tudu
z oboich stron paly; kamie jedni były koracki, a druzji dyl szoro
najbolstych by wzięty i hakownye dwi i w swoj obz w prowadzły;
dymie się pan helman pospisył, tedy się z soboją na szim hodyn
były; hoży ne dostie wetyki perestadyt snalby w szyskich i nohy
newypuslyty, az helman znak pokoju wystawyl i perestaly.
Z tyje bylowy znawnych żołnierów 30 do Kijewa przyprowadzono,
poltkownikow, rotmistrzow, mery kolosymy nijaki pan

Stanibuta, kołory baw 30 kil iolmistrów, wszyscy koroni znawni
 i zastawni, po kołorym sam pan hetman jak pro ołie ptał, to
 jeho rady w wszystkich zarząd; i drugoho pana Stanibuta powin,
 noho jeho, porucznika pana Pchowskoho, p. Herokoho, p. Krasno,
 sławskoho, p. Krasnowojkoho, p. Krasnosielkoho i sija to znaw,
 niejraja w kołoryj p. Stefan, syn Łarszy ołie mihropolika po,
 lik micy korakany.

Po tym korakom sziro deni przybawajet, powidano ze po sto
 tysiaczy ich bylo; wiaty moi osoblywe za toje, ze Łarsza mistek,
 ko toje wysik, ze istniy Dymcz majetnosť ksionienia Wierno-
 wekoho, wysikly. Polakow tak byly oblehly ze wszystkich storon,
 ze jui nie mogli sziro radyty, jak bokat w Łararem. Obor oborem,
 a lub Polakow niezbezonych chodyt po wszystkich Ukraini. Jeden kołory
 iszol do wojsha polokoho, zastawnoszy poblyt wryetko, pobraly
 a sziro hajduky byly, ze Rus byla rozsawaty, niezabywaly; a w ich
 sukni proberawszy sia, tych istniow kiltkasol poblyt, kołoryi
 za hajdukamy iszly, bo istniy rozumily, ze hajduky stojat i
 oberzajczyly sia. Inow w Kopaironi istniow wszystkich oby-
 ty, a wory ich pobraly z shasbamy. Polom w Dynaru istniow kro-
 myly; znova w Bilohorodu pod Chjowem istniow poblyt; ze po-
 widajit, ze w nich konj powitowych do wreszol wiaty i wory ich
 z Dobramy, a to po s. Daitu w piatnyciu. W nedilu Wsich Swiat,
 tych w okopi za Dniptom zaraw w kołorym sia byl pan het-
 man z raru okopat, rolu jednu wetii bokakujit, mudruju z wryet-
 kyich paniech, i imia jej bylo zolobaja rola, na ichorongwi

choć tośdeje było, na swyżaniu wszystkich pobyla i nohy ne
wpuścily, i sam w okopie poklaly i chowały ne karaty; hwe skarb
wetyhii okrutne potraty. Ktorych do pniał samych półkoraska
było, okrom irclady i kupion kijewskych ze 20 było, kotoryi zj,
wowski do oboza prowadzily; kotora ja rola była powidajut w ten,
skochowi, półkownik jej był niejaki Leszargnistri. — Toj był ne,
diti druhoci rodu perewiaszy sia z za Dnipra na misceirku
Monastyrskym. botyly, ze jak powikri po ulyciach i domach teraty,
i lita ich żołnierskii ochoteni; i podanych Monastyrskych 10 zaby.
to, druzyni od wszystkich poulikaly i sam oeci archimandryta
był w wetykim strachu. Druzyni z bojar roly w liti Nikolskom
pobytly do 50: jednogo Rusyna Popela znaszly u izernia, wriaty
i rozkrelaly, a drugoho z cerkwy S. Teodosyja. Mery kotorymy
panie jakojes' było wetyhoje Gombutki w 18 litko litach powi,
dajut i wolikto było, teir ony nasrowczy i jeho karaty jemu z sobo,
teir szuby roztraty sia, a on sia prosyt po kiltko sto lysiacz
otkupie dajuty, a ony nyje nedobajuty jeho rozkrelaly. — Nazaw,
bra w kijowie berdakow 50 i czołnow bra liryby spalyty, zety sie
Polaki ne maty na czym perewesty na bankuja Horanu do
helmana; w toj czas strach wetyki na wszystkiech był, posom
juz były odeszly, khorz dnia tud Krotewski naszypat, kotory
powidajut najaty był za rydowski kroszi. Prysredzzy w we,
czec na misceirko na manastyr icholity udaryty, i udary,
ty były, teir koraty nedatko były a do toho uszyszaty drwona

7
wetyki gwałt, wzięty się był opanowały monaster i wojsko
obrazę. Na zawieie zdurumowało unow wojsko do monasteru:
kuli z kobil na cirkon spadaly. Tde same za strach bylo wypro-
wisti. W tym koralu odeszly a z wojska nikomo wproszyly sie
w koralon do miasteczka, wozsko miasteczko splondrowaly
i samomu by sie manasteru kaje dostalo. Ndyby ne osobly waja
Taska swiatoy przyrzystoj i tych swiatych kosoryi fundowaly.
Taja wojna czeraz tydeni koto manasteru bata. Potem z wojska
manasteru puslynyj s. Nikoly napawory splondrowaly i wozyt-
ko zabraly, szro bylo w palacu tudzkiego zachowanie i ma-
nasteru. Na kretyj den tyj Jordaniskij pod kijewskim ma-
nasterem poszarpaly i do meishorstoko manastera chlyly stur-
mowaly, teia sie czeru potcherely i zabily tomu. - Szro rozu-
mijety w jakim my strachu byly, ze juz w koralim manasteru,
na kolory wozylki zabany z krechotaly, i pewne bysia wedlak
zamyston ich poweto, wozylko bysia Rusi buto dostalo, ale sam-
komu miacu na hori tak sie tragedia lozyla. Piat myl od Bo-
rympta w Burranu zolnitow bylko 25 zostalo sia z puldory
tyciary, ze ich potylo na kamion miacu. Z kotalewirowej roty
staly w Surku i na Rusi okrutne sia perichwataly: „hdy sie
wernyma wozylkiem was w piastly mity budemo“, mowily piat-
desiat lowaryszow zhynty, okrom pachołykow, Nimion i hajdu-
kow myia albo matosziro sia zostalo, byk szro za Dniptom
buty; bo tyje szro w manasteru typty za Dniptom tak powidajiel.

ze brysta welie a nasigeb panow koronnych zhynto. Wazyshkowoj,
sko do 5000 bylo zhynto. — To wydiary pan helman ze kle ze
bjut, chotby jessire desiat rary tak wetykie wojsko bylo, no ha
by ich newyortla; motyl sia stysze; bo i jeho namit nawiraty: „Naj-
swiatyszeja Panno wyngy mene od tot adonwoho.“ i tak o prymire
prosyl. Suro chodily kozaky, ko sobi wyamowily; ze znoue kozakow
chot slo byciary jako i sam wydiw. — Edy mu stysze Tarow obranoho
wojska pokarat, zostato ho jizi na Olysiary neik budst, helmana
ne on, ani krol mayet nadawaty bytko sami obraty, pryneat mu
rycietwo. Pry panu helmanu oliow bylo jial. — Edy stysze
pokazywat on tej obdyrejiary krob wetyki byje slowa mowlairy:
„odoi unija Teryt Rus' a Polakany.“ — To Emry ras' porostawsey
chodily korpederajji na neho podnesty, ze ich tak mnoho poty,
nuto i ceyna ne platiat im; Edy sia im zamysat na swoich ma-
jednostiaik, ze zaran woryshko zaplatyt, i jessire im crwert
darawat. Kozay rejestrowyi suro porostaty a kikkasot, do nyek
ze pan helman pytliryt bolsze, jiz my sia a pamiaty wybyto.
Moride kto insy powidaty, ikto sia Boha boik sprevedywe.
Toj ras' za pewno powidano jeho miloski olic arhimandrytu,
ze Unidowe suro pruz kikka lid jiz jiniari zbyraty na serko.
Ty rekomo; Edy byi jiniari postaty buty do jeho Myt. p. het-
mana, kotorych bylo jedni powidajut 40 lyriassirej a drubi 50
lyriassirej; Edy i byi jiniari kozaky ze Dnijwom im obniaty.
Jakozi jest podobienstwo, bo Rudzki w Kijewi byl i z rot

nieamy namawiał i u para helmana był. — P. helman Dny na
 Dniepr miał i ty, Dny mnisi Domyńskany miar poswiaciszrowaty i
 okolo koscyla nosyly i praca wozysku msza na obaru terat,
 a tym dokladom, ze na to pokanstwo, na Rus, zeby ich wykorzysty. —

Helmanom kosačkim nijaki Tymosz Mychajłowycz Orca,
 Da, kotory rukoju własnoju sji nowynny porczyngł w roku 1630.
 1631. Korol Zygmunt III. umar. — W tym roku cęskow poswiaciszro,
 wano we Lwowie s. Peciurytoj. —

1632. Korol Władysław nasłał, syn staroho korola i Rusi praw
 starych poprawył, bez unijej i na metropolitskwo prawo newal
 sakrii bez Unijej. Tokoz roku Petr Motyla wojewodycz moldaw,
 sji archimandryt kijewopieczerski we Lwowie poswiaciszrował sia
 u swiatoci Peciurytoj na metropolitskwo, a bylo przy poswiaciszre,
 niu wtadyk 4: 1) Awraami, wtadyka smolenski; 2) Jeremia Tysa-
 rowski, wtadyka lwowski; 3) Isakij Peciurycki, łucki; 4) Paisij
 Higrypotyłowycz chelmski Mylcki, archymandrytow i humenow,
 swiatszeennychow barzo mnoho, sakre i szlachty ruskoj i pol-
 skoj i tudaj barzo mnoho. A perszoje poswiaciszrenie bylo w se-
 redu swiatokarnyje, bo sw. Jurija bylo, drugoje w sobota, a trekie
 w nedelu przewodnaju; i aparata wriat na sebe kotoryi sam
 pabryczk swiatyjczy poswiaciszrował. —

W tomie roku 1632. korol Władysław skoro po koronacij
 poichal do Moskwy z wojskom wetykim, bo jui Moskwa ot-
 byrata Siewerszrygnu, i smolensk jui chłidy wriaty, i ty by korol
 był ne przyhatal. Turij dowidawszy sia, ze korol polski

pojechał do Moskwy, karał hetmanowi swojemu na imię Barybasz,
aby z wojskiem wielkim i szkod do Polski i był już pod Kamieniem
podolskim. Jednakiem hetman polski, to jest Chonei polski, że korol
był w Moskwi, miał się na ostrożność, wojsko miał wielkie, i
samie teraz oborom u Kamienia podolskiego, i który przyjechał
Barybasz, który mówił, że skoro do Polski przyjdzie, bez żadnej
trudności łudce obyrady miasta i zamki; a który obairzył wojsko
polskie i spróbował drożki, obairzył i nieurządził niwóh, i szkie
nieby że wosydom newlikał wernut się wrad, i misleirko łudce
nie oplotrował i zamok spalił i ludy pobral i porwał do Turok. —

W łomnie roku 1609. Bernawski, gospodarz wołoski na podmo-
wie Wołochów i pojednawo Turiryna, bo był wyjechał do Polski
i łudce gospodarzem znou Dobrawolne pojechał do Turok i z skar-
bom wielkim to jest 8 milionów powir; Turiryni komu rad skarby po-
brał, a jemu karał szkie ubialy i na gospodarstwo karał pojechał
do Wołoch Symeonowi wojewodyerowi moldawskomu, brał oia sw.
metropolita Petra, który us mnoho budowy na gospodarstwie,
bo skoro postal odpowied do korola Je. Myt. do Polski, a hospo-
darowy wołoskemu rozkarał do sebi Symeonowi, a on się pobo-
jał, szkie by jemu szkie ne było seire Bernawskomu, do Pol-
ski wyjechał. —

1624. Korol jezire w Moskwi był, bo taki sam i rymował,
obzywsey Moskwa ob Smoleńska; a szkie hetman moskowski

9
a wojskom welykom okopat sia u Ostroyni protiwo korola, ko-
tory byl barzo obronny, a ktoroho sia obrony, ze nemohly im swiro
czynyty. Potom do korola korakon puyislo mnoho i druzi jezire
sly a bratin kwoj toje wazut perestrasyosy sia i musil sia
poddaty; a korol wydiairy toje, ze sia samy poddaty, puslyt ich
wzysklich wodno, lytko harnaby pobraty i porachy, ktorych by.
To barzo mnoho. A car moskewski wydiairy toje, swiro bratin
urynyl, ze sia poddat. w ktorym on welykoje upanie ma, mu-
sil jiri i sam oklonyl sia do prymira i urynyl prymira
i sam sia na bratina pomstyt, ktoroho i z jeho narodom wy-
hubyt.

W tym roku 17. jezira korol w Moskwi byl, jak carzyn
prystat odpowid i sam wojsko welykoje uholowal jiri do Pol-
sai; swiro korol J. Myl. wydiairy, postat z Moskwy do helmana
Tioncpolskoho, rozkarat, aby wojsko uholowyl podwaroje, i tak
urynyl. Rozkarat korolewskim imenom wzysklim wojwodom,
i ksionrentom i wzysklim parom, aby karwy stawyl sia jak
z najbolszym Tadem, i sam helman uobrat welykoje wojsko i
wzyskli stawyl sia z polukojn welykoje i zjeikawsey sia
wzyskli potoryly sia z samdej storony Kamenia podolskoho
od Wotok obrono, ktoroho oboru bylo na 2 myli. Tak powi-
daly, ze jezira ne bylo tak w kapi wojska polskoho i tak
harnatnoho, a korakon jezira buto 12 tysiairy, ktorymi oso-
bno staly, ze sia ne mohly stopyty w kapi i dla

oblarzenia, dla równości; a korol J. Mył. uirynowsky pzymirja wy-
iżat z Moskwy i przybrawszy sobi jezure Ludu niemieckoho neos-
poirynwajirny liaknuł prosto na Podole; przyiżatly do Lwowa
misiacia Septemoria 16 dnia wo wtorek. Kom Turiryn dowidaw-
sy sia ne stawyl sia, ani wojska nepusylt owde; a korol rozka-
zał do Wołoch, hedmanowi, albo korakow pusylty w perez. Toje
Turiryn poirawszy poirzał o primiria prosyly. Korol J. Mył. budzi-
czy wo Lwowie koty do neho przystaly opowidajirny, ze prosyt Tur-
cryn o primiria, rad byl barzo i mowyl, juri sobi odporu tu
i ne pojdu dali. Koty but wo Lwowie osmodrywaly wszystko i
Katyran i predmislia halickoho prosyly J. Mył. kor. o swobo-
du i rozkarat im miasto Budowaty i ratorizty na imia bra-
ta swojeho Karymira: bo wo Lwowie buty z nim dwa brata
Karymir Starszy i molooszy Aleksander. I byly wo Lwowie 4 ne-
dil i 3 dni i wiyiżatly w pialnyciu Okłowsyja 17 dnia a Karymir
zachorowal byl na ospu i osel sie wo Lwowie poky az ne wypro-
wyl sie, a molooszy Aleksander pouiżat iz korolom i przy-
chawszy do Lublina i Aleksander rozchorowal sie na ospu,
a korol J. Mył. sluchal, a on nechozil sie oselaty i pouiżat
za korolom chorzy, i sak umer w dorozu. A korol do Gdańska
pouiżat, a but i drachy korotewyer, najmolooszy umer, kotory
byl biskupom Krakowskim narnaireny i sak 2 oraz pmerly. —

R. 1625. Sejm był, na ktorom pobory wetykcyi nastaly. Tylko
 w ruskom panstwie dawalychmo po 30 poborow, a w inszych
 stronach jeszcze bolsze. Po tom sejmie na misniji zapusty duha
 wetykaja okazata sie na zachod solnic. Moze to was' horoz po.,
 szot do Prus z wojskom wetykim, i nejaki Kalikan ktorysia
 but oriency w swowim u pana Dienoho u Wlocha, obrat sie
 horotewi a najbolsze duhowym na Ukraini hie Dnipr upada.,
 jet w Dunaj zamok murowaty, i mislo szedly Kimciamy,
 aby korakij nechodyly na more. Wotromu dano szarby ne majci
 i poichat i murowat i ludu szroci mat mnoho kitha lysi.,
 cry. Koracij ukazywaly mu toje, ze to nepotrebnoje a sobi szie ne.,
 bezpečne szie obejmaly sie szymyly, a on ich ne szuchal, jeszcze
 chodit ich szewaraty. Ony szymyly szu radu nejaki Samylo
 Sutyma z Czerkas jeszcze dwa puthownyki z nym zobrawszy
 korakow 3000, poszly do neho i tak naprawszy misiaua
 Awkusta skoro zapuszywazy do Melki Boryji szeloho dnia
 z wieczera to do swita szbyly w szysokim lud jeha i nohy neosda.,
 wyty, tylko szro na iraku byly wyshaty 15 koni i szy sie
 oszaly; a szamoho szwo szorawszy napersze ruky mu szikly
 i za parunku wlozily, a u pludny poroku szasypaty i po.,
 szawily u szolpa nad Dniпром i szapaly i porok go woty.,
 nut w Dnipr; a na rorswili szkarbom sie dilyty kursackom,

rosławscy kilimow kilka i połom zrobowszy loje powhaly.

W tymże roku 35. na św. Mychala arcybiskup Grochowicki na arcybiskupstwo wihal do Lwowa.

W tymże roku po św. Marcinie sejm był zwołany a słowny był rećny, sziro na Ukraini horay powynny, bo iholity knowa kora, kon' anosyly. — Horay rejestrowy sziro przy korolu sturied zaporozy, dowidawszy się że sub byli sziro sziro potroily a tamtom Sulimoju helmanom, poslaty do nich opowidajacy, iż nas Łaichy chodiat byty, a tak przyimil nas do siebie, żeby ich, mo się boronyly w kupi; ony im nie wilyty, bojayy siarodady i neystrly jej; a połom napysiahamy ich przyjaty do sebe do skopu, kolory barro poleriny był i tak uirynowszy w radu z woj. skom aby im starszy ne wydaly, chozele ty same nepohynuly. A ony dowidawszy się o tom, same się dobrowolne daly; o ony wriawosy ich obiciaty im, ne pohyrete, a połom okowawsy ich odwerty do Warszawy do korola na sejm. Tamże postowe byly Łarecki, i Łabarcki, prosyly jesieli chozele w zchodi a namy meszkaty, czynyly nam sprawedywort a bych zdrajcow naszych do jid korakow, bo w tym roku piat' rary na more chodily; i porwoleno ich potratyly, kolory i smotryly się na ich smert' i shialo ich 4 a dvoch uprosyl posel Łarecki.

R. 1626. po sejmie korol odihal był do Litwy i tam prer tito bawyl się. Wlonie roku na swiata Wety kodni z nedili na

11
ponedilok u Ostrohu pani wojewodzinaja douka ksieniny jara.
Tawskoj posredzy do zamku. karata sobi krob odwozly i dobywszy
sklepu, two lezalo lito odia jej, karata jeho wiaty, kolorye ju
bylo zhyto, sylko krosy kolorye wriawzy. karata iŭ pomoty,
i poswiatly swiatym Jeruikom i odwety do Jaroslawa do swiat.
Mekki swojej i karaty iŭ prowadzly z cerkwy. Tdy kus' wytkla
na pamiat' wyphadka Chrysta spasytela naszeho z krestamy
a chorowamy tryunf koto cerkwy odprawowaty, aby z koho napast'
wrygnety, i tak wrygnety mnoho z toho Chrystyanstwa.

W tym roku przed zelonymi swiatamy i sub ne bez kłopotu,
tu Chrystyanom sprawedywym bylo. Jeho Mytost' Mei Kute
wiz episkops peremyski weduk przywileja, koloryj korol nadał,
wihakaly chodit' do sw. spasa w horach, koloromu ne chodit' do
paslyty Krupetki; ate on majacy przy sobi kruteuskich komi.,
sarow i przez rozkaranie iŭ wihakal. Tedy Krupetki poihakal
na trybunal do Marusow do Piolihowa i udat' jeho za hwat.
lownyka: ze mia nauikal, rozbyt z manastyra, w kolorom siko.,
dy maju na 30 tysiaczy i prysiak na mehd.

Tohor roku poszirashlyt' sia Lachom; hetman koron.
ny Thoneipolotni weduk swoich sposobow poihakal na Ukrainu
do oboraz wojewodyja ruski Danilowycza, wriawszy sia z oboru

a sedmyty Tudy počkal na odbyranie starostwa do miest, hele ho,,
zaki mędrkajut, i rozkazuwat, aby zarowno odprawowaty podclan''
skwo jak misiriany lak i koreki, ktorzy sia odmacowaly; mys''
my Tudy ryčerstki komisno ne przywykły, bo to nam ne xwigiraj;
ate sia proszajem xarkowej nas a tasy stogjej myłostywy pane!
bo mozem sia na swizo wam przydaty. A on im odpowiedil, ze ja
ne dbaju o was, bo ja maju nad was listyckich ryčyrow. Skoro loje
ucity od neho, podiakowaty mu a meszkania. On wolim pwi''
chal a Nimciamy narad, a but przy nim solnyk, obarył troszky
kabarow, chodil a stawoju do helmana przykhaty; ate swidomy tyk
rezy korak moroty: Myłostywy pane! daj pokoj, bo to was na
was, zebyste ne przykhaty za wyhranie i budeł wstyd; a on toho
nestuchal; ate ruszył sia k nym, ktoroho ochornuty w kruk
i Ted we sam ulik i; lo za pomoireju koretkoju a dragony
jak mity potymuty; i lak do obozu przykhaty znow wriaw
wła Tuda, počkal w dykji pola, chodiacy nimeckoji sidukoji
pomstlyby sia i lak jeho ze wrykalkimy wriaty kabary.

Wlymre roku helman polny pan Chazencowski umer
w obozi, ktorzyj mnoho wojowal w Moskwi i z starym
krukem lakie i z tym. Wlymre roku i inszych panow mno''
ho pomerte: umer kionke Janosz Wysznionewski, starosta

Kremenicki, który sławyl podczas potrzeby do obrony więcej 10000 albo
 półtora. Takie umierali królowi Łastawski, który także czasu potrzeby
 sławyl Jysiaszowa Dudu, także pan Łukasz Łalkowski, Karol
 perejastawski, sędzią z korakami ośmym król także 10000 Dudu sta-
 wyl, także Tyłowicki hetman pan Sapieha, który sławyl
 10000 Dudu. Pan Bererenski podraszy umierali, pan Chulikowski i in-
 szych mnoho pomierło.

Roku 1637. skoro pod sejmem zebrała się bractwa na wiliju Panny
 Maryj Królowej i z soboty na niedzielę o godzinie dziewiątej; podczas
 wesela była bardzo sucha, nieholiło się nierocho wody, ale i tra-
 wy nie było a podczas ognia pożary panowały, że mnoho miast poho-
 niło: Sokal, Kytlowo, Belz, Sambor, u Wysznim przedmieście, u Jawo-
 rowi i we Swowim przedmieście Halijskiej wyszko i Koselowa
 dwa i kiedomu się dostało, - nie dosyłała ale i Ukraina o tych
 okolicach majet sędzią powiadaty.

W tym roku nowyna była przyniesena od Tymu, że tam
 dopięć padła królowa i król także wzięty, jako półtora funta
 słowia i perun udarył na kapturze, gdzie jest u schowaniu pa-
 pijskiej korony. Mnich libawicki nad miastem wołał: Bida łobi
 Bida Tymu! a był w bitych szatach na prorocestwo łoje, gdzie
 mowyl: Kone łobi Belwida i ty kaparnaum! wornie się

do nebes smidesy do ada"; i tak lezi w Wołoch czutno buto
c jakomsi mału, ie mowyt u hospodara wołoskoho ne bankeli
nosyt.

Wymie roku Tatarow poddeto sia dwanaściat lysiarcz ko.
rotu polskomu i przysiahnuty przed hetmanom Hetmanskim
i ukazano im mieszkanie na Dnieprze miedzi Kozakami. Hetman
zaś polny Polocki Starosta kamenccki przyjechałszy do obozu
porwoleciem hetmana welykoho koronnoho Hetmanskoho roz.
kazat wojsku, aby na Dnieprze na leciu postaly na zymu, rekomo dla
Tatar, ale bolsze dla Kozakow, a Kozaki byli neprzyjemni jezice
sia wojsko lachowe ne osmolyło, a ony juz znesly s'ehorongui
i diał natupiairy. Lotnirc wydiairy loje staly obozom za Bi.
Tjucerkwoju, mowiairy, pochi nam piniery ne dadut, ne budemo
sia rozidiaty, a ony sia bojairy Kozakow, szico lub bylo na tej
stroni Dniepra postaly ujonost samym, szico ujonosty ne mi.
ty i krefyło sia, ie mimo jedyn zamok wosyt. Ten silachlyja
majury nadyja, szico jet wojsko polskie, jiri sia Kozakow
nebojno, wypadry z zamku zabrały ony podwody Kozacki,
ony kazaly daty do Kozakow enaty; Kozaki postaly skazy.
ty do pana hetmana lachoho ne toho silachlyja, a on i lyet
postaniow. Kozaki wydiairy znewahu, ie nemohut odcieaty
sprawedywosty, uzyly sami sobi sprawedywost.

poslaty kilka sob chorakow odebraly swoje, ony potkowawszy,
 pobytly wsiek szro do jednogo i pana i panin i dity i wysyt.,
 ko zabraly, szro jeno bylo w zamku. Polom dano znaty do
 helmans polokoho, kolory rozkniwawszy sia barro postal cho-
 rozgwi piet pod kolorym bylo ludej sim sob, karat miso korai.
 koje wysiary, i ionok i dity, aby jedno byl Ausyn karat haby-
 ty, bo chorakow ne bylo. O wrom dowidaly sia koraki, pisalo ich
 a tysiacu albo i bolsze ostajnoszy koje miso oddaly im, ze
 niklo neznaje, kde sia podily byi simsob kolnisiow, bo i radnoho
 xabydoho ne nazry, mowily szro ich poily. Olym helmans pot-
 ny pan Polochi dowidawszy sia, kde sul koraki postal za rynn
 i samko bytowo uinyty a korakami, ate redukaja, bo perske
 podostano ydowo a korylkami, i Pawluka szuryt aydom, ze za-
 placial i sek pospywalo sia wojtko, nerzaly o sobi, ne
 sek o bitwi, a Lasia sterek na toji i helmansowi dal znaty
 i sek naprawosy pobytly ich, Lytko samy ne znajut mnoho, jedni
 karus 000, druzyi karus 000, trechii karus 000 ne mohub
 sia xhadyty; a helmans ani potkownika radnoho ne karus
 szroby xabyto. A Pawluka karus ze szroho ne wybyto u
 wojtku a kilkadeciat xnairrych panow, walmistrow, poruis,
 nikow, / na witezju sw. Nykoly baya bytwa pred polskimy

swiadamy była, i starych polkowaykow pobyto. O tam koly sia
dowidat kaniler pan Lamajski, ratowal loko, swiro bez jeho
woli rozryly sia loko, bo skoro ja wstana. i loi choroby, ja do
je poharistwo anesu, a jezety umru, na wikki im nikto ni,
cicho newoznygt. I tak rozkniwalszy sia, zeby prowidestwo
jeho spojnyto sia, amer przed wiliju ruskoju Chrystowa Ros,
destwa, w przedkarcuszy, z wsiok majetnoskej popow przed sebe
stady, cholicary im prawa i wolnoscy odobraty, byby ne uniju
ne perwozety i skoro sia i blizszych miok zoboty i kilkadzies
iok do Lamostia on kadukamy zabyt; i tak i loko niuroko,
bo pani Lamajskaja karata im do domow swoich i tym,
z cym przysety ity. W rok po panu kunteru Jerzika Soboi dnia
i Rosny od kadukow zabyt, spowidnytk pana Lamajskoho. Pred smer,
Liju wpyit pan Lamajski pekto otworennoje i ohoni, a ony prawety
ze to czystee, reboj sia.

A mery chorakami zdradca sia uiznytko, Pawluka swiro byl
percke w Warszawie, koly Salimu hublono, uproszono, jakoz byl
w Lamostiu po wyppusczeniu. Choraki obairzowszy, ze to iok zwe,
dono, wydaty Pawluka, Tomaszuka i Czeruku.

Proku 1638. sejm byl o srodopostiu, na kolozom polbradytk Ros,
zakon starych, swiro iok choraky wydaty: loko to Pawluka, i
Wasyla Tomaszuka i Czerniaka, kotory sia iok uratowawszy

sam pochtat z nymy dobrowolne i tak ich postynard. A na U.,
 krajini koraki broily i Lachom despety ciznyly, N. jak muck byly,
 misla patyly, zydom ryzaly jak kur, miichow w kostelich patyly
 jedni, a druhji kumra moloblyly, iediacy Nada zajmowaly, miara
 do bozrok sozlyly, zywnost sobi kobowaly, a potom podiehalicy pod
 laiki oboz wysytki koni zajmily, ze neboraka Lachy prawerdy
 pykhi musily picholoji chodyty, a potom Lachy obaczowasy, ze
 ate, porzaly dla Poka o rakunek prosyly i tak porzaly uirzaly
 i na lry obozy starowly sie, bo sie bozaly, a koraki staly
 i obozlyly sie tak polerine, chotiaj by milka lid dostawaly, soby
 ich nedostaly; i tak swio ran to Lachow zdak uirzaly chotiaj
 samy stopy. Bo sie samy Lachy rachowaly, ze mowlyly ne pom.,
 nimo nindy takoi potreby u iruzjeh zemlak, icby tak szlactly,
 koronnyeh panow pohynulo, jak ku ce samoho koraryzowa
 rosmiostrow, poruznikow szes? sob, oprocie pachotkow, oprocie
 Nimion, swio ich barro mnoho pohynulo, i osalok by byl
 wykynul, ze jui szozjowasy roszyd na storonu chodily by narad,
 ate nijak bylo a chotiaj sie hlo zbyrad, sam im na pomoiz
 ne sporo bylo. Polym porzaly prymira prosyly, albo rairaj
 a hodu z soboji zaperaly i tak zaperly z hodu pered laickimy
 swialy i nakarand ion helmana sobi obyraty; potchownikow

nadano im polskich do každého Lysiača, a przy každym polku
Lysła Winiow Dragonow dla ostróhy lipsoi.

W lymre roku 1628. wesoła była barzo suchaja, niechodil dopid
padaty, niechodilo sia niuroho wdyty, ani trawa i siewo bylo ory,
mymy sie zakharato, so u swiat zetych moroz poprowat; a
siewo sijano jaryny, so za posuchaja neschodyta, ai po S. Petri
doscia spat, soi porcato sychodyty.

W lymre roku i u przyszom nowynu bylo przynieseno od
zachodu, ze sam kole Lymu mnoho mist i set porapadato, a
so jonom misti koslet barzo wetyki podczai kerania zawatyt
sie i ksiendza na kaladni, i wsrystkich ludiej Mblonych barzo
mного pobytlo. — A lu ras' w Polscei sekre jako i presleho
roku ohni panowaty: Radymno wsrystko wyhorilo, Jaworow,
Tysrowice, Skiryree mista pohorily i przedmista, tak lei i
we Lwowi na kilku miestach pokazowato sie, i tak ze tymi
rozkoskami, a bolsze ze borija woleja a nowoho zytka bylo
kotada po zolotyeh 20 a krejka po zolotyeh 10 jezire i toby
niuroho, ate juri spomynajit sia jak perste byla pomsta lak.
ze i teper. Neclasyt siewo po derewi chrobakowo bylo, ate
i siewo horske, siewo posijano, so i loje widajit w zemty
jakiś robaky. — Pomsta borija. —
W lymre roku koniszyja byla, i starosta wsrystkoho

remesta do cicha karat przytupowaty, a loje by w Jarostawie
jarmarku... W tym roku na nebi jakis' cruda sie pokazowaly,
i misiac' ksi' sie byl zwid, tylko z pod polnia, a pogodny woi
noiry taka petnia byla w nebi.

Roku 1639. urodzaj Boh dal nad spodiwanica, bo sie bojaly
sijaty, sziroby bylo urodzaju, i tak malo sijaly, ale Boh dal
wielki urodzaj, ze kotoda zyla byla po zolotyeh try, korochna
polmiorok po krosy dwajciak i wszystko bylo tane.

Roku 1640. Przed zetynymy swiatamy w zetwek budy bylo
cara Konstantyna, o godziny 12 w Lwowie na mostu zapalyto
sia i wszystko przedmiescia zhorilo; do godziny 18 rachowano
sresz' tysiaciej domow zhorilo.

Roku 1641. Skoro na jarmarku jarostawskom u Jarostawia
mos sie poiral, irwal az do roku. - W tym roku wtady,
na lwowski umier' Tysarowski w seredu na swiatoko Theo.
Dora Tyronek.

Roku 1642. klasztor zatorieno w wojewodynskom dworci na
skitnyu i prymorok poiral sie nairynety takim sposo.,
bom: Tude stodyi wykraty domow pial' sziro w Jarostawie
ponymyrato, bohalych ludzj sziro najbolszych, byli reiry
prynesty do lwawa i zydzy wo Lwowie przedmiesciu pokupny.
Ty, i tak z tego poiral sie prymiraty po matu po matu.

Włomiec miński syn p. Mychałowa pojechał do Turok i zepo-
wikzył się, i sam umierł w Turku, a do Lwowa łowary przy-
prowadzono i z tego mor pojechał się w miasto i na przedmieście,
do Świątych Piątych zaneść, i tak pop i diak i mnoho
tudej pomierło w tym roku.

Roku 1649. Pascha w kapi Kłostka w niedziele, zycio na
przedmieście burent, Świąteli Jurij pohoril.

Roku 1644. umierł starosta lwowski Mniszek przed Kościo-
łem Chrystowym. W tym roku na polski zapusty do wety,
także powsta wo wlorok umierł ksiądz biskup lwowski
Grochowicki.

Roku 1645. cerkiew s. Piątych w Lwowie gospodar wołoski
zabudował i poświęcił w tym roku.

Roku 1646. król polski Władysław IV. szedł wojowaty na
Turka i radiał był tu szwedzi, którzy wety byli wbytkij
wsiudy czynili. Senatorowe i reja pospółta do niego nadopu,
słyty, wojny z Turynom miły nadzwolili, bo iszere prymirje
było nie wyjeżdżo.

Roku 1648. król Władysław przed Wroceszeniem
umierł, po kolorocho smerty w tyden wojsko polskoje kwar-
ciannoje, koloroje na korakij było poszto, skoro na wesna
na Ukrainie, Bohdan Chmelnicki z rejestrowymy korakamy
rebeliowanusy i z ondoju konjurowanusy katarskoje, pod

Łożymy wodamy xbyły i w breck Podynaik na poroich obor i
 żołnirz żywień ro wsimy dobiamy, oruzjem i armatoju rak,
 chwalyły i w newolu łabarokuju helmanow. Polokoko ko,
 ronnoko, Kalinowskoko polnoko a mnohy szlachty, zadaly.
 Łohda Polochi dosyż animusno szpofowal Chmelnickoko:
 chłope mowyl; cżynie tak xainomu ryerskowi od łabarokuk,
 / kodoromu i zwyliaku pypysowaly / szpofowal: Kodoromu od,
 powidil Chmelnicki: Ne chłope, łoboju mowyt i inszymy a to,
 boju, i nalyckmist. wydal joho łabarom i okawan ro wsimy.
 I łoko oboru łedwo jedyn dla opowidania eruda łek zname,
 nitako xachowan i to ro sermizi ne ro otawabak wyjzet. —
 Polom szokurował sie Chmelnicki u senaku i u łsioniond
 i u panow wetyckik, że ponewoli uirynny musil, boro,
 niacry sie y że jemu potłhownyki nad korakamy łackyi
 kryudy cżynny wetyckyi i wsemu wojsku raporoskomu, łar,
 szensławajury, osoblywe Czaplynistki, chorury łorunny na to
 pobudowury łonei polskoko. Prozył łedy o przywernenie
 wolnošty dawnych wojsku raporoskomu, pošty na łomroka,
 cżyn wyprawowury do Warszawy, łolorym obicano było pod
 łondyciamy pewnymy wse prex łomisaron, pana łisicla,
 wojewodu łraclawskoko i inszych do łijewa na łomissyju
 wyprawowury, przywernuty. Are Chmelnicki rozistaw

było polkowickow na wsi Sborony, na bituju And. na Sewer,,
siczynu, na Polisie na Rusku Podolu, na Wołyn' z korotkami,
do holorych nawenij chłopskwa wiaręto iac, i dobywały mieste,,
czok i miast, słaćku i rydois y laćkow wsiek w peń stynajury
a dobra u wsiek skutom dobyrajury i odbyrajury i ludej
newynnych habiaury, kosćety i klaszory Topicury, osoblywe
Krywonoś na Podolu łoj broit. Tedy ksionienka Dominika
butawa kelmeńskuje majury i Wysneweicki i Ołozog pod,,
czary koronny, holoryi wojska reimentarami były, so wseja
słaćkoju i żołnira bylnak bolsze nyty na piasociek bysia,,
czy ka Konstantynow pod Dylawij, zancławery komisiji z
Chmelnickim były sie xerwołyty, aże wojska korotkyi Ordany
i chłopskwa nerzyronak kupamy perestraszyty ił wetyko,,
slyju swojju. Tedy wsi noiru z oboru bez podjertki u irym
kło moh i z irym kło moh i hde kło moh, armaty, osuryja
i dobra wsi zostawosy, udeky, ka holorymi Chmelnicki ze
wseju polukoju łojer miśtam wsim czynicury, aż pod swaic
pupiatnuł, ksionienka Wysneweickoho honiaury, holory
pred jeho przyjstom z podczasył i Syniawskim wsi
klejady i złoto i srebro od miśtan i klaszorow i kosćo,,
tow i cerkwej poodbyrat na wojsko, obciujury sia boronyty

Lwowa i neodstapny misla i misliwan; wszakie szoro po,
 styxaty o korakach i ordi powlikaty. Wysnawetki do Lamo-
 stia, druzji do elko mohi, a Chmelnicki od misla na dwa
 krod slo bysiary czerwonych eltych dany wriawosy i katoha
 im zostawosy pod Lamoscia podiakrawi. O tom ksienie wi-
 domost wriawosy obslupyt a Chmelnicki i od Lamoscia dan' wriawosy
 obslupyt i posty do senatu wyprawyt, wolajary na korola Hary-
 mira, kodoroho iy korona usia chodia obrata, kolory natychmit
 pypat do Chmelni toho prea posta swojeho i usluhyty iadat im
 na Ukrainu, obecujary im i to vse prebairyty swiro porobyty
 i o swiro prosyty darowaty na koronajyi swijej. I usluhyt Chmel-
 nicki zo wosim wojskom na Ukrainu, upominajary selachne
 universalom swoim aby Rusi poddanych swoih nehubyly,
 swiro i korol Typlom swoim podweryt byt.

Ale ordy tud nezyczonij z soboj do pohanskich kraiw za-
 liachy do plena. Byt tez i tutod wsiudy, kudy bylko pryjzdy
 wojska korachyi. Byto i powisria nija kojis, bo tud mer obrat,
 sne wsiuda na holowa nawet y w samych ich wojskach na-
 bari na bichurki mnostwo ich wetykoje na dorozich i
 na Ukraini amerto i z samych Tadar Lohaj Pej, car ta-
 barshi umer i koj Trywonoi, potkownik i inny mnohyi

po zwrocie od Polaki. Lwow bożniacy się, przedmiacie samy
spatły wsi okrahom, wodę oliaty były koraki rury poperety,
nawozy, ramku wysochoho dobyły i lud wysłynały, także po klasz.
korack wose potwały i po cętkwaik i lud jedyn Fabare wybrały,
Drubij od meira pohymuł, brelij od hotodu, cętkwekij od powi.
sica. U cętkwi s. Juria grupa 54 rabylych ludej i Fabaryn na
samij prestol upadry rozbywał się; u Bernardynow Ausynj swico
były poulikety dla oborony, na pial sot i bolsze postynano, także
w misli na retudra, na wataik.

Roku 1649. koronacyja po brack korolack w Wrahowi była i
sejm kronedelny, na ktorym znouu pospodytoje ruszenie na
korackow uchwaceno. Wyprawceno i komisarow bylo: pana
wojewodu bractawskoho do korackow, ate a toho niuroho, bo tedwo
nared u pokoju weimuly sie konkludowawszy i ostorguszy
komisary do cętkwek swiak pod kondyccyjamy pewnymy pokoj
zawerszy, aby koraki pod Horyni i Stuur i. Przymul dalej nera.
chodyły i zaloku swoju mity i po kamenei podolski, a Polacy
a joho boku tu nym neperechodyły; Ausyn tyz aby po mistack
i po setack nehubyły, szico jednak ne spodyły Polacy, bo
mnostych i duchownych i swickiok, wynnych i newynnych
na pal postywały i pohubly hajemne i jawne i naidia

czyniarczy i karidy w swojej majestnosci wslachlych. Sierio i Rdy
 sia doneslo Chmelniczkoho, neschozil pokoju i z hody radnoj, lubo
 but punktla postlat do krota, aby wojewoda kijewski rawose
 Rusyn byl, i kaschelan i metropolyt w senaki aby nasidat
 i Unia aby po wsiudy xnesena byla; wszakie i toho weniiej nedo..
 mahajury sia hodyly sia, osnowyl dla nedobrymania slowa i ty..
 ranstwa nad Rusiu liackoho srogoho. Redy Redy mista i mista..
 ka wyschaly na podolu, dobywajury Ostropola, Polanneho, Krasy..
 Towa, Korslanynowa staroho i nowoho i inszych Siniauska,
 Zbykwa i. p. Koraki porzaly, nastupowaw post Petrow; Meriy..
 bora dobywory w pen wystynaly i spalyty, i Lachow z samych
 krajow wybyty. Usluply Lachy az pod Zbaraz misto i ochopaly
 sia podenine, a Koraki za nimi z deteka czekejury konia postu
 Petrowa, w psalok Redy samij z weirera przybyly i wory sia na raw..
 trie na 12 Apostolow skors kisionie Myxawciki i Jeremia Ho..
 rybut a ruskocho pokotinia Lach swager pana Lamojckoho
 i Koneipolskocho choruroho. do oboru toho, / Pde byly star..
 szymy pan Belski Tirtaj, pan kamenecki Las korunski, pan
 podczasy korunny Ostrog, pan chorury korunny kisionie Ho..
 secki i inszy panowe a powitow kameneckoho padolckoho, pan
 Siniewski, starosta lwowski i z powiata wodynckoho zobranj
 w tysiacach 18: / wyichat, na tych mist ochornuty jeho koraki

w sobotu po s. Petri, i tak rasowu okopawszy ich na srisie nyl
w srye stojacy a z ordamy sherehty ich przez nedil pial, ai od kotodu
i strachu podychaly samy, malo sriso ich porostalych beosurino
wysly na pistrych nohach, i dosta chowaly po dorori i po mistach.
Kotorym nedosik sam korol z sposotylym ruszeniem w pial ne,
dety w tysiacach cesary desiatykh posrowsy pod Zborowom okotory
od korakow i Tatarow, hie sam Chmelnicki, Chert, car ukrainski
haduerg, tak naknaly w sek Lachow, ie ai sia po pod wory i w wo-
ry byly, przed kulamy y strylamy, hie kotorych pokynulo myaly pod
Zbarazem, ai o prymirie sam korol prosyt, i obicawery korakom
wolnosly i nadawery na pysemi pod Awony my kondyccyjamy po
koj raper tak z wojskom raporoskim, jako iz chanom krymskim;
sriso wse na prysydom sejni przy korcu kotory rok w mily polwer.
Dyly i wierzny my irasy tak u shodi zyly. A tak na kot iras az
wosi pudziery byly oblazery i nedobytki zbarazkyi, pod py-
sawery sia w prod na tyri punkta: z kotorych najperedijiszyi
tyi byly: a) aby korakow 40000 bylo rejestrowych; b.) aby Cech-
ryn oblazena Chmelnic kotu zowsem obytkom swoin w oboty-
cy, przy bialawi wojska raporoskoho wierzny my irasy woslawyt;
c.) aby po Dnistra po Brestaw i iniszyi mista prosla Terawry
do Dnipra az, i od Dnipra do hrany moskowskich wse kora-
ki byly, hie nihoj zolnir stojaly nemajet, d.) aby wojewoda

kijewski zawsze Rusyn był i wsi uniaomykowsie w kijowskim,
 brestawskim i czernychowskim wojewodstwach Rus: były; e.) aby me.,
 przopięła w senacie słotei mił; f.) aby unija wsiady anesena była.
 Insiyi punkta drobniszyi były, odgrajciel w tyerbi.

Życie

Włodzimierza wielkiego.

Tej swiaty i równo apostołny wetyki kniaz Władymier syn
 był Swiatostawow, takie kniazia kijewskaho, rodu wariaška,
 ho; perwiy botwanom kłaniat sia, i wetykoje staranie wedłuk
 przedania olei swoich ohotycanych czynyt. Olei jeho Swiatostaw
 mit brat synow: Otha, Jaropotka i jeho. Jaropotk po smerti
 ota swojego kniazit w Kijewi, Oth w Cwruizewi i wo wsem
 Polisiu, a Władymier w wetykom Nowhorodi. Jaropotk ubyt
 brata swojego Otha. Postyszawszy Władymier, ia Jaropotk ubyt
 brata swojego Otha abawajury sia, aby i jemu takie loho
 przez zradu neuczynyt, iszol za more do Warjah, a Jaropotk ro-
 zumijury, aby Władymier uklekt, wziat wetyki Nowhorod. Wła-
 dymier zobrawszy za morem wojzko wetykoje roznych narodow:
 Warjah, Stawian, Cudow i Krywirów, puszol znouw do Now-
 horoda, kolosy wziawszy postat do brata swojego Jaropotka,
 oznajmujury jemu, ia idet na neho miedja smerti bialnej:
 postat bez Władymier i do kniazia potockoho Roswolda,
 aby jemu doirku svoju rozhnid za zenu oddat: ale kniaz
 potocki nechohit. Władymier majury wetykoje wojzko, rozmaj-
 loho Dudu, iszol na kniazia potockoho, ubyt jeho i dwow
 synow jeho, a doirku jeho wziat sobi za zenu. Pryliaknut
 polom Władymier z onym wsem wojzkom do Kijewa na

brata svojeho Jaropolka. On nemajúry prolywko Władymera tak
mnoho wojska zaper sia z ludom swoim w kijewi. Władymery
Władymer pod kijewom shopat sia i postat do wojewody kijew.
skaho Bluda, namowlajúry jeho, aby jemu spryjat zabylý Jaropolka,
polka, obicujúry jemu wotlykijú nahorodu i czešt'. Wojewoda
Blud loje jemu obicat sprawyty, bo po imeni swojemu takije
i dila pokarowat, obtudne z panom swoim postupujúry. Po to-
ho črašu crasto Blud posylat do Władymera pokarujúry jemu
čas prystupi čzynity do kijewa, a sam myslýt ubylý pana
svojeho. Radyt Jaropolku ubikaly i kijewa: Jaropolku newida-
júry z rady jeho, postuchat, ulekt i zaper sia w miedli Kodyn-
na ostri. Władymer wriawry kijew postat wojsko svoje do Ko-
dyna i oblekt Jaropolka. Inowu Blud radyt obtudne Jaropolku,
aby sia poklonýt Władymeru; on nerazajúry o zradzi jeho ust-
kawry ikat do Władymera, a Blud polaj ornajmowat o wsem
Władymeru. Otydat Władymer Jaropolka w Teremni polwarku
obciwskom. Wady prujimat Jaropolka chodajúry sia poklonýt
Władymeru, z konatka dwa Warjaha meizany na dwerak wzialy
pod pazuchy Jaropolka i na tom mistku ubylý jeho. Tak Wla-
dymer sil na wotlykom kniazeni kijewskom i byl samoderice
woscho kniazenia kijewskaho; skawýt po wsem panikwi swojem
botwany. Najperwij postawýt botwana Peruna najbarszeho w ki-
jewi na hori, na tom mistku nde leper cerklow swiatoho Wasylja;

i po innych miastach drugich botwanow, ktorzym imena, nizze wst
 opisywany, czyniały im ofiry, czes i poklon boski: Sakie i ludem przy
 kazował pod strasnym karaniem, ofiry im czyniły i za boty ich ciotyły;
 a jestyby ich nie chcieli, Sakim majestatosy i dostoinstwa obyrano
 i smertnie karano, iżro wie lade wo wsem panstwii jich, zarosin
 karaniem jich nazywajuiący ich botkami, ofiry im czyniły. Do wety,
 koho zax Nowhoroda Dobrynie krewnoho swojeho na misie
 swojej poslat, kotory przychawszy do wetykoho Nowhoroda, Sumie
 jak Wladymier w kijewi Sak i on tam czynyl: sawyl botwany,
 botkami i imenami Sakim nazywajuiący. Klaniały sia im,
 ofiry czyniły ludiej przymuszal. Majuiący tedy Wladymier pokoji
 ot wsich storon, neprowsliaktywoszczu niewiel byl wety opano,
 wany. Mit zax zew: perwaja Rokhmid, z ktoruju synow cetyry
 mit: Teastawa, Malystawa, Jarostawa, Wcwołoda, i doiki
 deoi. Wtoraja Hrekyhia ziona brala jeha, z ktoruju mit: Swia,
 Lopotkas kotory potom bralio swiich Mliba i Borysa poraty,
 wat. Trebaja Czechynia, z ktoruju mit Wyszesstawa. Cechwerta,
 ja Czechynia, z ktoruju mit Swialostawa i Mibystawa. Cia
 Saja Bottharynia, z ktoruja mit Borysa i Mliba. Szestaja
 potom byla Hrekyhia, dla ktoroi kresyl sia, z ktoruju mit
 doicku Maryju; Saja Odana byla za perwoho Karimira,
 korola polskoho, Saja wodyła Botestawa imitoho, kotory ubyl
 Manistawa byskupa krakowskoho. —

Mit kři Wladymir i podtoinye piatsoi, u Myschorodi
200: w seti nad Bereslawom; jednaki nedozyt jemu tyck bylo,
ate jespere i panny kotoryja mu sia podobaly i ot murowa zony
brat, atbowim byl wetny nesyt bludom jak i Solomon; toji
czynyl Wladymir, hny jespere w temnosti bolwochwalskwa zo-
stawal, a potom hny byl nebesnym switlom proswidzen i poznal
prawdu, a Chrystyanynom zoslat, ot toho czasu takych spros-
noskej i sam neczynyl i drubym toho zaharowal i boronyl.
Iszol Wladymir z wojskom do Lachow i miedlo ich Premysel,
Czerweno i innych mnoho potral; toho roku i Wialyery
zwojewal i wozyl na nyck dani ot pluka po szeljahu. Roku
zas 984. iszol Wladymir na Galwiany i zwojewal wsie zem-
lu ich i parysedory do Kijewa czynil ofiry batwanom. Wtoj
czas Chrystijanyň Marjaha z synom jeho Iwanom ubyl; jako
o tom w zytkij ich ob szyrnij. Potom iszol Wladymir na Pol-
tawy i tam ich zwykariwosy pokoj z nimi wierzny uczynyl.
Kdy zas Boh woschodil vybraty sebi Twej nowyck,
postal lasku swiatoho Ducha na Wladymera; kotory jak
ot sna temnosy bolwochwalskwa otknuwrysia, do pozna-
nia prawdywoho Boha przysol, swidom prawdy proswidzen,
swiatym kreszeniem wozynowlenie Bohu sam sebe przywet
i wsie ruskuja zemlu nasru proswidyl.

Tut w krotci o kreszeniatk naszoj ruskoj zemli, jak

mnoho raz i za izjeho panowania krestyła sia.

Perwoje krestyła sia Rus' i narod stowenski jeszce od swia.,
 toho apostoła Andreja; bo swiaty apostoł Andriy w Chersoni
 puštył sia Dniptom w horu aż do welykoho Nowohoroda, i pry-
 szedшы na hory kijewskija blagosłowi ich i krest swiaty na
 nich postawyl, hde leper cirkw swiatoho Symeona skit, proso,
 kuznary i na tej hori a pry nej innykh mulo anamerykoje i ichwa.,
 tyju boziju napetrenoje mulo chrišcianskoje byty i wira swia.,
 ta woršijaty. Mnogo ludoj, holoryi sam izty wiry Chrystowoj
 swiaty apostoł naučywošy i okrestyl. *)

2.) Krestyła sia Rus' roku od rodzenna Chrystowa 863 ot
 folija swiatoho patrijarchy konstantynopolskaho za čara
 Mychajła kreichaho. **)

*) Prydojel lilopycia prepodobny Nestor, ie i s. apostoł Pa-
 wel byl učary i propowidajury ewańgeliji Chrystowo w My-
 syji i Illiryku, jako w dijanjach pyzet. Mysyja zas u Illiry-
 ku stowenskaje jest zemla. Polom s. apostoł Pawel postal
 stowianom učennyka swojeho Andronika jedynoho x Sedmide-
 siat apostoł, holory učyl i krestyl w Illiryku i Mysyju,
 to jest w Botharakh, w Bosri, i Morawi, hde polom w Ra-
 nij epyskopom byl.

**) Od holorych ter na prošbu kniazej stowenskih swiato-
 počka, Kostyštawa i hoičeta prystany buty stowiane u
 Rusy učyly wiry Chrystowoy Methodyj i Kiryl, synowe

3.) Kreszyła się Rus' roku od narodzenia Chrystowa 886.
za Wasylja cara kretchoho Makedona; za lohor patrijarchy
Fodija, od ktorych przysłał był na kreszenie Rusi przy kniaz
zi Olhu mytropolijt Mychail, kotory przy do nich przykhal.
wyliakaly po nem aby perwiy cudo jakije znawnoje uwrzynyt,
a on przykhal ikt jakohoty cudo potrebowaly, ony rekly: kniety
ewankelije koloraja uwrzyn wazy Chrystowoj nechaj budet isky-
nena w ochor; jedy ne zhoryt, polom pornajem ikt wedyk jest
Boh. Metropolijt karał wedyki ochi na seredyni miesta na
klasty i wlozył swiatoje ewankelije, a sam pod nieowozny ra-
ky w nebo, możył się Hospodyna Bohu; a przy drowe wsi zho-
rzyły i ochi pokadł najizety ewankelije wse cudo. Loje cudo wi-
diaczny, mnoho uwierzyły w Chrysta i kreszły się.

4.) Kreszyła się Rus' roku od narodzenia Chrystowa 938 za
swiatoi Olhy kniatakyni ruskoj, zony Ihorowj, baby swiatoho
Wladymera, koloraja irzyla do Konstantynopola dla wazy
i kreszenia swiatoho. Tam kreszył jej swiaty patrijarch Po-
tyjewskt, a sam car kretchi Konstantyn osmy przyjemnikom jej
wo swiatom kreszeniu był; koloraja wernawszysia mnoho
w Rusi kreszły. Ale wsi byli kretchay neukoronyły się dla
czestych wojn i kniazal poraniskich. Porwar i Olha syna.

Ataweka zainahot swa a Solunia: tyi dwi tom swiatym
zlozily Stowenski Gylery i perelozily na jaryk Stowenski
kretchi kniety sw. ewankelije, apostol i innji.

swoho Swiatostawa nawernudy do wry Chyrlowej ne mohla.

Diaby rax dostkonate kryslytacia Chui lakre od Kon.,
 skalynopota za swialoho rawno apostołnaho wetykoho kmia.,
 zia Wladymera wsei Rosyji samoderica, a zec caryj kreticki Ma.,
 sylia i Kostantyna, a patriarchy konstantynopolskaho My.,
 koly Chrylowerka, roku ot roidestwa Chyrlowe 988. jako
 naxw rosyzski krojnykar swialy Nestor Swidryjt. Choloraja lak
 sia skato: Poiraty psychodyty do Wladymera a rozingih panstw
 i narodow, choliciry jemu swiji wiru: kady z nykh. Najperwuj
 pryorty wiry Mahometowy. Wladymer spyttaw ich: jakaja ich
 wira? ony odpowidaly: wirujom Bohu, a Mahomet nam porwola.,
 jet ion mily kotho etko chowirel i rostkoszej w szelakiuh casy.,
 waly, kotho obricowaly sia, swynoho miasa ne jasty, i wyne
 ne pyty; i innyi nestusenji rery powidaly, khotorykh ne pryttaw
 i pyttaly. Wladymer oicholne stuchał o zencach bo byl zencolubel
 wetyki, ale obriranie i ne pykie wyne jemu sia nepodobalo
 i mowyl do nykh: my nemozem bez wyznako pytia byty, po.,
 newar w Rusi wse wesle i pryjara w podpyttiu jet. Posom
 pryorty Nimij, Rumlane i Sydy, zalicajury koido z nykh swiji
 wiru, a on radnoi sobi nepodobal. Chori crasu i kretkie
 carewie Wasyl i Kostantyn a wetykimy podar kami pryta.,
 ty kiryla syltorofa do Wladymera, mezy khotorymy podarun.,
 kami i zaponu kalfowangja, na khotori byle wloroje

pryszestwie Chrystowe, Arasny Sud. Swiaty Kiryl obzyna na,
wirał winy Chrystowej i pisma Wladymira, pokazujuacy jemu
protowiestwa o Chrystu od początka swiata; w koncu zaś o wsta-
rom pryszestwie Chrystowom i Arasnym Sudi. Skonczawszy
mował: Daj jemu zapanu, ktorajuz Scarywszy Wladymir
spytal jeho swiata to jest: Swiaty odpowiedil jemu: przyjedź hos-
pod Boh prawednyj Sudia Sudyly wsich prawednych i krysnych,
jednych byli postawyl po prawicy, a drugich po lewoj; ktorzy
budut po lewoj to wsi nekreszczenyj i krysnyj; tych wsich
poslel do pekla, wo okni wierzny i miły, ktorzy zaś budut
po prawicy tych przyjedź do carstwa nebesnaho na wierznoje we-
selyje i niewymowny a rozumom luctkim neponialyji rozkosy
i ulichy, ktorych wiraac budut zarywaty. Wladymir wost-
chnuwszy rehl: wacastlywoji byli, ktorzy na prawicy stanut,
ate beda kym, ktorzy po lewoj. Swiaty zaś rehl: i ty po pra-
wicy budese jesty sia okrestlysz i dyk wierznois perestanesz.
Wladymir wziat sobi na rozmysl i rehl do fylozofa: rozmy-
sloju sia i dobre sia widaje o wsich wirach. Obdarywszy fylor-
kofa spuslyl jeho z cressliju. Po otirdi swiataho Kiryla
sorwat Wladymir wsich bojar swoich, Ladaj mudyjch i sta-
nych i rehl im: oto przychodyly do mene z roznych panstwa
i roznych wier Ladec; winy Machometowy, Wamny, Lydy i Rym-
lane, chwatajuz kordy z nyk swojy wiru; na ostalku przyedy

Kręki, ktorzyi barzo dawnyj reiry powiadały, porawoży od pro-
 czalku swiety, aż do seho czasu: a nad wse powiadają, iż pro smer-
 li każdy czołowek woskresnet, i jesty ikho bude dobre lub na
 sem swiety czynyły, toj w nebi na wity uliety niewymowajja
 rarywały budet i radowały sia; a ikho rad' lub na sem swi-
 ti zle czynyły a luboty i dobre czynyły, a ne bude Chrystyja-
 nynom, toj sem w pekli na wity w ohni neukaszynom muury-
 ly sia budet. Reki do neho senat i wsi mudryi tuwe: nikoty
 nikto swojeho ne hanjst, ale zawiży każdy swoj chwalyt; jed-
 nakie by wetyki kniari, jesty chwilek, prawiudu poznaty, to
 majest mnoho mudrych tadej, poszły ikt po wsich zemlach,
 nechoj obairat koiduju wiru i jak chlo sturigt Roku: a po-
 tom wyszedzły dadut lebi i nam sprawu o tom slowodno.
 Koloroi rady ustuchawery Wladymet postal desiat murej
 mudrych po wsich zemlach, na wywidowane wiru i jak chlo
 sturigt Roku. Postannji od neho w roimych skoronach by-
 ty, przytadajury sia i wybadajury o witaik i jak chlo
 sturigt Roku. Na ostalok przykaly do Konstantynopola do
 cary Masztyja i Kostantyna, powiadajury im przyznanu przy-
 du swojeho. Cary rad' rady im byly, i oznajmyły swiatyjszomu
 patrijarszi Serkiju o nyh i przyznanu przyidu ikt powiadały
 jemu. Swiatyjszy patrijarik karał ukrasyty cerkow i praznyk
 uirynyl, i sam u koslownyh aparatach a mnozymy.

episkopy Starbu boziuju odprawowal. Cesary pod czas Starby
bozjoj wprowadzili postow do cerkwe; ony obaczyszy ordozu
chwalili bozjoj i pisni w diairny barro sie udzwily, a rozumie
ly iz na nebi a ne na zemli stojaly, albowim swidly ich
byl na tej czas swiat nebesny, i byli wo widiny. Skonczywszy
naborienstwo wrialy ich cary i kojne uirlywszy i oddarywszy ot,
pudlyly; a kdy postannymi od Wladymera weniuly sie, on znow
wsich bojar i ludej swoich mudrych corwawszy, kharal postom
pred wotiny hde swiro widly i spysaly o wsich wistach i ostu-
bach bohoro powidaly. Postanni powidaly nowiary: ia sia nam
iadnoje naborienstwo i wira lek ne podobata jak hrechaja; bo
kdy nas wprowadzono wo cerkow, hde sie ony bohu swojemu
molali i naborienstwo swoje odprawujut; widity smo tam
newypowidymuju ordozu ich wo cerkwy i spiwania do sluchania
barro w diairny; hde nas wsich oblak switly odinul i by.
Tymo wsi wo widiny i adalo sia nam, iesmo ne na zemli
ly ale na nebi na tej czas stojaly: i nemasz ni hde
sachoko naborienstwa wo wsich narodach i wo cerkwach i ot,
praw jak u nyich. Tedy wisiujem izi prawdywaja ich jest
wira i prawdywy Boh a bymy kotno ludny izwet. Rehty
bojare do Wladymera: jestlyby wira hrechaja ne byla praw-
dywaja, soby baba twuja Olha newiwyta, bo newisla byla
barro mudraja. I tak Wladymer wiru swiatuju hrechaju
jako swiru na swidlynyku obaczyszy i poznawszy izi

ona jest najprawdywszaja rekt: sziro uagniu? pojdu w zemlu
 ich i otmu miela ich i najdu tam ucytelej; a jak umylytu
 lak i ucytytu. Dobrawszy wojsko welykoje iszol do Lawryki, sziro
 teper Derekonom zowut; loje miela i Cherson wriawszy postal do
 carej rycericy sobi sestry ich Anny za matronku; a ony odpowity
 nemax u chrystijan takoho zwozaju, aby za nekrescienych ot.
 Dawaty, jesty sia okrestysz to ne bylko loje, ale i bolszoho to jest
 carskwa nebesnaho dostupysz. Wladymir odpowidyl: jurem ja
 dawno upodobal sobi wira waska, hdyw jesece postlow moich
 posytaal; przystale lody epyskopa, a ja okresturu sia. Wdiaz
 nuje nowynu uslyszawszy carewe namowlaty sestru swoju,
 aby iszla za Wladymera: kobotaja lubo i necho lita, jednak uwes.
 rajniery spasecie lak welykomu narodu i pokoj otorgeny swo.
 jej proirwolityla. Dzebor ichata carewney a welykim mnoistwom
 kniazal krekit i epyskopa do Chersona: hde przykawszy
 lody byla wprowadzona na palae zamku chersoniskaho, na
 loj ciew a nakla Wladymir odlij i porzal byl wic outy.
 ty o woi swiatoy, rozumijniery, ix to jeko bohowe pohani.
 skie skaraly; ale carewona postala do naho mowleire: je.
 sty chowesz widity, kresty sia, inairej ne budesz. Jesty sia
 okrestysz ne bylko letesnoi ale i duszewnoi slipody proz.
 budesz, a sziro bolszaho carskwa nebesnaho didyrem zostanep.

A on reče: Jeste li pravda badet, potom poroči, ier wira chysty,
janstheja jest prawdywaja, i boku ikt nad wosi bohy! i karat
sia krestyly; a hdy epyskop jeho porzat krestyly, shato sia
anamenihoje cudo; atbowim skoro lytko wsluhył Wladymir
wo swiatlyje kupil, naraz jak tushka « ozej jeho spata, i wi.
Odit jasno jak i perwij i radnoho bolu ne mit: jakoby nihdy
na ozy ne horil; raszro ceraso stawyl Doha wo swiatoi stroj,
cy jedynaho, mowiacy: kper por natem prawdywaho Doha. Na
swiatom kreszrenii dano jemu imia Maszly. Proswiszren
budiacy Wladymir duszeju i lilom, radowal sia; szro wydia.
cy bojare jeho mnohyje wnyh krestyly sia. Alirynysy Wlady-
mer wesile wotuch wywrazaju i wriawry blahostlowenie i
nykropotyka Mykhaila od swiatyjszaho patryarchy Serhija ca,
ryporodstoho ihat do kijewa. W hdy pryjihat lud pospolyty
x wetyhoju radostiju jeho wyhat. Prjwir ker na toj czas i
mosziary x soboju swiatoho swiaszrenno muirenyka Klemen-
ta i uirenyka jeho Ahaslanheta i innykh nemato, obrary,
knyhy, aparaty i innyja narjnia cerkownaja; swiaszren-
nikow, dyjakonow, inokow, diakow i rornaitykh remesni-
kow x kreiji do kijewa. Potom narnacrył den' wosemu
pospolszewu do kreszrenia swiatoho i karat po wsem
mišti. w kijewi klykaly mowiacy: jeste ikto ne budet
soko i koho cerasu na ryči porojnoj tak bokaty, jak i.

ubohy, Aary i motoly, newolny i wolny, koj bude hospodynem. Iu-
 su Chrystu Bohu prawdywomu i mni protywny. Toje bude stysa-
 ry iszty, wsi cerasu narnairanoho na ryzku poraj nuzi; Ido sia
 koty wie bylo wetny mnoho obajcho potu wswelakoho, worasta
 ludej zobralo; i sam Wladymier zo wsim kretkim duchowem,
 stworn sam prybył i karat uwijly bolozym u wodu hlubszej,
 metym zas miltse; a swiaszczenikom pry berehu stojary ich
 kreslyty. Swiaszczeniny kordomu x nyk dajury osobna imena
 i motylky nad niny do kreszczenia swialoho nalecaerzy cy.
 Sajuury, kreslyty wsich wo imia otca i syna i swialoho ducha.

Totoz dnia sam mytropolyt Mychail wsich dwanadesia-
 ty synow Wladymierowych, kotorych x roznych czen mit osobno
 w kyrmiji okreslył i od toho cerasu luyi kyrmiiu Ido sia ony
 kreslyty i po sej den Chreszczenikom zowut. Po swialom kres-
 zczenii motyl sia hospodu Bohu swialy Wladymier sek: Boze
 solworywyi nebo i zemlu puzry na nowokreszczenykh ludej
 slwotk sykh; daad im hospody idynno poznaty lebe Boha
 prawdywaho, ukwedy ich wo prawostawnoi wiri i mni
 pomory abym uwylarył tak widymykh jak i newidymykh
 wsich nepryjadnej. Amin.

Polom zazar Wladymier postal po wsich mistakh i se-
 kach kreslyty wsich kotorychotwek byly w jeho panistwi,
 a jeslyby kto nehotil na sektych karane jako na nepostu-
 renykh postanowyl. Prykarat teri bolwanow paloty,

kruszyły i boriny do trunku wywertaly a na tych mistwach
swiatlych cirkwi slawly a najperwiy sam poslawyl cirkow
w kijewi wo imia preswiatlyja Bohorodycy, prawe cirstkim
konorkom, na koloryju i desiatynny co roseto panstwa swojeho
kasať dawaty, koloryju i koper rownat desiatynnoju.

Tak spomina o botwanach, kolorych ony mity na boty, ne
izby hodny byly ispomynania, ale abysmo poznaly jakoja
slipokoji botwochwalswa na tej czas dyjawol postlijyt byl
ludoj, i do jakoho szalenstwa przywodyt i oszukania, ze ne
lytko mernaly prawdywoho Boha, ale jeszcie i bezdusnym
nimym sercam ob ludoj uirymnym natercairuju cress botuju
oddawaly. -

Perwy boky wnych bok byl Perun z drewa uirymny na ob.
raz cirkowiruj. Holowa jemu byla srybrnaja a uszy zolotyj,
w koloroho kamin byl w rukach baris jasny, a przed kolorym
ohn zawese horit, a jedyty sie bradyto na nedorostwom
popa ich Turawroho ohnie ich zhasnuty, kakoho bez wsweta.
koi wymowki jak nepryjakela boha swojeho ubywaly.

Druhy bok Wolos bydleiruj.

Trety Dorwid, inyji jeho zwaly Dochwost, a nitholoryji
i Wyehrom jeho narywaly; toho wyznawaly byly boha wsweta.
cha, pohody i nepohody.

Czteryty bok Lada; toho wnyty byly bohom wesela, wbi.
ity i wswetakoho dobroho powasenia. Tomu ofiry przynosy.
Ty koloryji zenyty sie mity, aby na jeho pomozniu wesela
dobroje i wlytie lubownoje mity. Toho Lada po nitholorych;

stronach i do seho času na weselach rukamy plesiruju abo
o sloh bijuju: Lado, Lado spivajuju w pisniach swoich často
spomynjaju.

Priety boh Kupalo, koloroko woraju byly boha rozamity. Tomu
lei szalenije izwedenije podiakowania i ofiry przynoszly na
poiralku izyw, ktoromu to Kupali Bohu abo raizej biwu
po nicholorych stronach i leper pamialku otprawujat, a osoby,,
we w nawierenie rozdestwa swiatoko Joana przedykuj. Takim
spocobom: w weiser zobrawszy sia mtaeni i panny pletub so.,
bi wintki iz rila rozoko, koloryi kladut na holowy i opo.,
jasejusia imy. Kladut zas ohon i berut sia za ruty i oko.,
to ohnia oroko skawut spiwajuju piśni w kolorych často spro.,
myrajut Kupala, a potom prer ohon onoj pereskakajut, bida
onomu Kupali ofiru sebe samych przynosiat. Mnogo i in.,
nych wymyslow bidowskich brydkych na toj czas na onych
schadkach izymiat, sziro nestlesknaja i pismom podaly.

Nicholoryi z nich kjanycam, oceram za obfitych woraju
prynoszly: a irakom na ofiru i ludoj lopyty, sziro i leper
bezrozumny po nicholorych stronach izymiat polirad aname.,
nyloko prardnyka wotkresenia Chyystawa, zobrawszy sia mo.,
tody obojeho potu i wriawszy crotowika wkidajut w wodu
i kraplojot sia za sporasenen tych bohon: to jest bidow,
iz w kinery w wodu abo o drewo, abo o kamini roztyjot sia
i umyrajot, abo utapajot, a w inszych zas stronach ne

wkładają w wodę, aże byżko potrywają wodę, sice jednak tomu
biedu ofiary czynią.

Bresty Cholada, koloremu prarogę wetyki czyniwały Dolem,
brija 24. a luboimo roidedswom Chyrtowom i swiatym kresicem,
niem proswiszisem i bolwamy pokinuly, jednakie mitologiji
szatenji pamiatku biedu Choladi i teper czynią, porawsey od
samoho roidedswa Chyrtowa, przez wsi swiate, schodzący się
pisni opiwają, w kolorych i o roidedswi Chyrtowom spomy-
niają, aże bolszej Choladu bida wytkwalają. Tem ker na
schadzkaich swoich Tara i innye brudnyje nezy wymyszlają,
aże się takie nehodyt i pismon wyrzily.

Nedozyt ker byto szatenym ludem tych bohów, aże jesze
ich mily mnoho, kolorym imena sūt byi: Chori, Danboh,
Moksa, Skyboh, Semarh.

A szesty wory Wladymar zemlu ruskuje, wsi bolwamy
a wetykim bezredswijem kruszyl, palyl i w wodę wkładal.
Najperwij Peruna jako nejstarszego kazał uwiarady do
chwosta koniotho wołowcy i z hory do Dnipra; a przysta-
wyl muriej dwanaście, aby jeho wołowcyho byly kuzamy.
Toje czynyl ze dla toho by drewo koje cily mity, aże by bolsze
bezredswije biedu uirynyl i z neho się nasmiyal, kolory lu-
dej oszukowal i zwoodyl; a przywołowcy do bereha ruka-
zał rokinuly jeho w Dnipro, przykazał zew aby onoho
nikde do bereha neprypuszczono ai mynet porohy i
tam nyziej porohow przyplyniul do jedynoj hory wysokoi;

koloruju i kaper Perunom zowut, a na kom miejscu kde
 był bółwan Perun, kazał Władymier postawić cerkow na
 imia swiatoho Wasilia wetykaho. I innych wsiach bółwanow
 kazał kidać: jedynych w ochi, a drugich w wodu i bozi,
 nyu do kruntu rozkidać i neperestati ari wsiach bółwa-
 now wykosenyć. Wykosenywsy swiaty Władymier bółwa-
 chwalsstwo, wiru swiatuju rozszerajury na tych miestach
 cerkwi swiatuju budował; kde bożyci były, kazał bła-
 czenie umnorajury; miasta okolo Kijewa nad rykami Des-
 noju, Ostrem, Trubeszem, Sutoju fundował. Na tej orad mi-
 sto nad rykaju Stuhnoju osadył i nazwał jeko po swoim
 imenem kreszrenym Wasylew, koroje kaper zowut Wasyl-
 kowom. Anow, wysłał swiaty Władymier do Carikhoroda
 do swiatyjszoho patrijarchy Serkii, prosiacy aby jemu
 przystał jezre bółwe epyskopow; i przystał jemu try:
 Joakyma, Gleodora, Flomu a kolorymi iszot Władymier
 w powit surdatohi i rostowohi, i zatorzył sam miasto nad
 rikaju Kharmoja i nazwał jeko pierwszym swoim imenem
 Władymier; postawił tam cerkow wo imia prekrystyja Bo-
 horodycy i dał im epyskopa Gleodora, a oddał iszot w Cho-
 stow i tam pokruszywsy bółwany i na tych miestach
 postawiwsy cerkwy, dał im epyskopa Flomu; a potom
 wyszot do wetykoho Nowokhoroda i tam bółwana:

Peruna uwierawszy karat woltory do riky i byly byjamy;
bia kolory w onym bolwani meskat, nemohi bezpity onoho
nasmiwyska, porat zialosno kryczaty wety kim kolosom: Bida,
Bida mni, zem wpat w ruki nemylodywych Tudej, koloryi
nedawno mene jak Boha czlyty, a leper bekiju mni zat,
zywost nernosnuji czyniat, szrobym dalej czynly mit
nerzaju. Dzywotoksze jeho na most wkinuty w riku. Wex.,
nuwry sia do Kijewa swiaty Wladymir, rozdilyt swoje
panstwo, ruskuju zemlu na dwana jciat czestlyj i posadyt
na niich dwana jciat synow swoich, kolorych mit x roinych
zen. Najperwij starszoko syna Wyszestawa, posadyt we
wetykom Nowhorodi, Trastawa w Polocku, Swiatopotka
w Turowi, Jarostawa po smerti Wyszestawa w Nowhoro.,
Di, Dorysa w Kostowi, Hliba w Murowi, Swiatostawa
w Dzewiuh, Wsewoloda w Wotodimeri, Mstyslaw w Lnu.,
Lorokani, Manistawa w Smolensku, Bojarynstawa w Lu.,
ku, Sudyntawa w Pskowi, x kolorymy postat i swiasz.,
ciennikow pykarujuiry im, aby koridy x niich po swoich
panstwach karat wiry chryshjanskoj wryty, i kresty.,
dy Tudej wo imia otca i syna i swiatoko ducha, a bot.,
wany i boinyei kruszly i x krentu wywarozaty a
na tych misiech cerkwi swiatyja slawlyty; koloryje.

przykarcanie jego z pylnoskij wsi synowe jego zachowaly.
 Kiedy swiaty Wladymir pomozniu wsemochusznaha Boha
 wsi bohwany i boiryci wo wsei Rosij wykorenit, a cerkwej
 swiatych mnogo nakadowat i wiew swiatuju dobre usire,
 iyt, tak leri i srpykatej ne malo dla ubordwa i utomnych
 nakadowat i kojnymy iih dakkamy i fundajjamy uda,
 rowat pro wetykych inosach swoich w pokoju hospodu Bohu
 ducha swojego okolo roku 1016. oddat, mowiaczy z psal,
 mystogu: "w ruci twoi Boze moj predaju duch moj!" i
 tak powieszy w carskwoje nebesnoje otisrot carskwowaty.
 Mnogoty wsich lit ot rozenia swojego s. Wladymir iyt, li.
 lopyrei ne swidilet skwujet; tylko od kniazenia lit try.
 ciel piat, w batwochwalstwi kniazit lit oem o skrestyja,
 sy sia, dwaial sim.

Tito jeho swiatuje potozeno w kijewi, w cerkwi pre.
 swiatoi bohoroodyj desialynnoj wo kroci marmurowom
 z wetykiju creshiju i xalem wsich, jako oliu i shodataja
 spasenia. -

Na ucet wo isdynnoj brojij jedynomu Bohu oliu i
 synu i swiatomu duchu, koloromu nateryst wsrakaja
 slawa i poklon nynie i zawidy i na witi wikaw. Amin.

Zbior

Dyplomatyczny ruski.

(od r. 1292 - 1418)

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

0

I.

(r. 1292)

Je ja az kniaz Lew syn Danila krola bozije wolije, koety
jesmo cerkow Dom boziji dali murowati swiatoho Spasa pres
obracenie w kostele manastyjnom, mezi riekamy Dniestrom
i Djabnom, imo za predkow nasych i za oca mojeho krola
Danila, w tom monastyri deciwianaja cerkow byla, a my
chwati boziju i wopramiel predkom nasyym obnowili miesto
toje swietoje kamianuju. Ino k' robodi tej cerkwi wziecyl-
imo jest muia z Wolkow, sela wetykaho kniazestwa ma-
sreho Tylowskoho, k' robodi cerkwi tej i robili do sowier-
szenia domu toho bozeho i luri jesmo ich osadyly na berehu
Dniestra. Ino pydjajem ich i pypisujem wsiuh tej cerkwi swia-
somu Spasu na wity i z nich i pobudowiry, aby byla po-
staha z nich cerkwi tej i swiatoj i jeny skope nasiomu ot-
cu Laryonou i po nyjm budowiryeh starszych w tym mana-
styeri, toho postawyt po sobi wladyka archimandryta ili
ihumena; i swobodny ich czynim w wsem od bojar i synow
i przyrodnych nasych, w daniech i w poserebrsturnach nas-
sych, w wsiuh daniech swobodny ich czynim; jednok k' cer-
kwi k' monastyri roboda i poserebrsturna z nich blahomol-
cam nasyym, ktoriji po nasyym rywozi budut cerkow otosra-
ti ba prosyly za predki nasy i za nas i za bojar nasych;
a wolno im w lesiech i w riekach, horach Dniestrom do kisa-
ho brodu, u bolszem Dubni i u malom Dubeni do wierzchow

ich przybyły imieli i pasłwy. A kto byś usłuszł na moje
stowo, sud z nim przed Bohom. A pisec Zacharia Wiktow wapiat
w swiatyje ewankelije.

II.

(r. 1292.)

A se ja kniaz' diew syna kniaz' Danila i hadawsky sia jedmo
z naszymi bojary, jako pradec nasz car wetykij Wolodymir i
odci nask przydat mykropolydom i jespys kopom po wsim rusi,
kim zemlam, Sakorie i my Bohu i preirysloj Bohomelecy i
swiatomu prepodobnomu oca Anafriju daty jedmo monaszy
Lawrow Antoniju wladyei jak nasz diecko kniaz' wetykij da-
we przydat w bohomołstwo porowazy od poloka Lotyski i
Prochyrowa rozwidom do wysokoj potany i werikom Lynyny,
a na druguju storonu przez pole i ryku Lynynu w horu jia
paki od kostela monaszya hrangij po werik poloka Semi-
rowa i Lynynki malej werikom poloka wetykoho grea Pro-
wyj werikom Lynyny bolszej do Potany wetykwi daty jedmo so
wsim przytki monaszyrowi i polmy i s bisom i slawzi i nty-
ny i medowyny danmy w bohomołstwo i paslawamy i
z naszymi ludzi i s tisa dan' monaszeru dawaly i slytco
tisar w bohomołstwo, aby za nas Boha proszemo i za nas-
szy predki komu Boh dasz w toj swiatyj cerkwi byty na
wikki wicaryi. A w toje dity naszymi ne usłuszajut sia:

i po nich budujecie i da neoplateno budet od monastyra wy,
 zej pypanoho. A kha usknytt na moje stowo sud i nim przed
 Bohom i da budet khalwa borijja na nem i swiatykh osei try,
 sta osmaial w sej wikt i w budujrej w den' strasneho suda
 boroho. Na bejemo hramola mawru daty i pakek swoja pry,
 wisly, a pry som byly swiatyj mytropolyt kalyckij s krytore,
 Anonij rotadyke peremyskij, stawnij kniaz' Andrej Jarostawic
 i pan Wasiko i innykh bojar mnoho bylo prytem. Pysana
 i dana hramola w Premyslu w piatok misiaca oktawryja
 w 8 deni, lita ot stworenia swita wedlak Chystoryj stowen,
 skitk semitysiacznoho osmsetnaho. A narodzenie syna boroho
 tysiacznoho dwiatk dewiatdesiat dwa. A pyse Zacharyja
 Wychoz.

III.

(r. 1292.)

A seja kniaz' Lew syn korola Danila zhadawsy sie jsm
 s naszymy bojary jako przed naszi car wetykij Wotodymir
 i osei nafa i przydat metropolytom i jepyk kopem po wim
 rentam ruskim; takoz i my Bohu i preswittoma preobra-
 zeniu przydam k' cerkwi swiatoho Spasa monastyra ser-
 to Hroszewiczy i Soran' monastyr swiatoho Mychaita.
 Dajem i przydam porienty od Dnistra po prorow, cades'
 polok Wotadystaw czeres horu po polok zowemij Styn' a
 od werch swiatoho po Hoblanku ryjaku do wercha, ot

werch Koblańki kremenem po werch Sużycyki i Podburia po
werch Koliżyna a od werch Koliżyny rozdajem na rykuł po ty
sij brod, a na drubujuj Słozonul po połoh cyprowonij do wercha
Dubna dajem i przypisajem na wity i daamy i x robotem i
a wsiomy urycki i sprychody i sprawy wosiny i rolemy, Takamy,
polomy i x rykami i połohi i x wsiomy porijcki w liscich i w
rykach i w łowyszcach ich i zmiłymy dajem k' cerkwi swiata
ho Spasa monastyrja, i wladaje nasremu jopyskopu Gijimiju
i po niemu Buduierym jopyskopom komu Boh irwołył i dast
na wity deriaty i porijwaly i cerkwi swiatyji prawoty a za na
szi predki i za nas Boha mnoho prosoty, a k' komu je pise
pypajem kuny w rok spopow dawaty i dny ducikowoyi si
Doyt cerkwi Koteirnaja; a wo to bojaru naszi i dity naszi
i po nas Buduierni da ne uslapajutsia a dany i deriaty
medowoyi i x wynohradow i x myty na wity wirny i da
ne walen. Budyt ob cerkwi wysre pisanwi, a k' to ustuyt
na moje slowo sad syni pred Bohom i da bude klatwa to
ryja na nem w sej wik i w buduierij w den' Masirah
Duda bozija, na to je mo kramola nasziu dety i peirat' pry
wisoty swoji. A przytom byli: mykropolyt kalyckij i Khytosa
i wladyka peremyskij Laryon i kniaz Andrej Jarostawicz i
pan Wascho i inych bojaru mnoho bylo przytom. A pysana
i dana kramola w swowu w piakoh mia oklowryja w 8
den' lila bsooko. A pycze Kacharyja Wychoł.

IV.

(r. 1301.)

A se ja kniaz Lew syn krasol Danila, skhadawczy sia jesmo
z naszymy bojarz, praded nasz car welykij Wladymor, i obei
nasz, i predal mytropolydom i jepysskopom po wsim zemlam
ruskim, jakow i my Bokhu, i preczyslij jeho materi ks cer,
kwy swiatoho jeja Uspenija Chytostkim popom sobornym mitro,
potij, halyc koj, i wsim cerch i puskopom i jepysskopom i mona,
skrem prawostawnoj swiatoj wry kreceskoj, dali jesmo prawo
dachownoje, potom ze kak derzyl kijewskaja cerkow po ichy,
stianskomu, i swiatych obei uprawstaniu, i polowordy jesmo
pripdania cerkownyje na wity wuwnyje. scla z ludomy, i
pola z liwy, i jeskresmo dali na loly sela hranoty oso.
blygari mezy naszymy hranyc i bojarstkim, i w im polach
i lidech, wyznawajucz hranycy jak bylo i dawna, i puy,
daly jesmo desiatynny z naszeho i kniazskija, i ob newozow
newozmet desiatynu, i po bojarstkim selom, pripdaniye i
dany medowije wychody i berty, i rybnyje Lowyszczia, i
jezera dajem cerkwy swiatoj Bokomateri mitropolyti na,
szemu, Klytorijju i po nem buduczym archiepysskopom,
komu Bok izwoly i das desiaty na wity i porzywaty
i cerkow swiataju prawyby i riadyty, a za nasza predky,

i za nas myśladływaho Boha prosyły, a kłomu jedźcie pry,
Dajem kłomu w rok s popow dawaty, i sudy duchownyja sudy
čekow. Molebnaja od mirtych w zakon ostużeny, raspusty,
swadobstwyng i berrakonnopojatie wse duchownyje prawa
Sudial archiepyskopy a sji lude opryżenyj cirkownyj: ihu,
meny, popowe, i dyakony i swiatocennyyj, prycačennyyj, česko-
wnyj i česnorużnyj, i konnyj pysarowe, popowozowce i dia-
cy, prostkurnikowe i blahoditnyj i strannyj i sji lude
čekownyje wolny od nas i od bojar nasych, ostadajet i
sudy i h wetykaja cirkow, oproč myriant. A na moje stowo
ne treba usłupaty sia nikomu, ni otciaty, ni ditiem moim,
ni slym komu po nas Boh daet na witi wiżnyje. A se
uprawylyjemo swiatych oteč i perwojeh carej štrycyjan-
skub. A kłs na moje stowo usłupit, sad mi slym pred
Bohom i otsturen ludeš myłosly boziya w deni stras,
naho bozaho suda, i da ludeš kłakwa bozaja na nem w
sej witi i w badużirij. Na dojesmo kramoda naczu daty
i peirat swuju przywiszły. A pry tom byly mytro polyt
kijewskij Kyprijan, wladyka peremyśelskij Laryon, i kniaz
Andryj Garostawycz, i pan Wascho i innych bojar mno-
ho bylo pry tom. A pysana i dana kramoda w Klatyery

w czwartek, miesiąca marca w osmyj dzień miesiąca...
nasto osmsolnogo dewiatogo. A pusei Sibirie Wychoł.

V.

(r. 1302.)

A se ja kniaz Lew syn korola Danila zhadawrysia jesda
i naszymi bojarz, jako pradi nasz car wetykij Włodomyr
i okei nasz i przydał mychropolykom i jeputykopom po wsim
centem ruskyim, Sakrie i my Dohul i swiatomu Joannu
jeputykopie peremyshoi przydały jesda coto Anskiewyczi po.
cienszy ot uroczyscia przez ktepnyo hrangij rusrowskoj do
młynyscia, ot młynyscia do drugogo młynyscia na Hla.
ziwi, ot Hlariewia do Wyrihowiny do Dyrynsia, ot Dy.
rynsia do Gulboihowy rsochy; ot Dnakowicz a ot Gulbo.
ihowy do wysokoj hory; a ot loi hory do Piesinowa duba
horistkom, a ot Perunowa duba do bilych biesichow, a ot
bilych biesichow do kolmenskich i polokow i z obima bie.
rehy, a ot kolmenskich i polokow do Cioremosznoi, a do.
Tow Cioremenskoj do Kliczynna młynyscia, dajem spotu
my i siozratny i z lukamy i stawy i młynamy i z lity i
a bostny i medowymy danmi i owiecznymy danmi i so wisimy
przytly i towysziry daly jesda ku swiatomu Joannu

2
w bohomolstwo na wity wuńnie jejystkopom wsim dieziaty
rozrywaty i na wity wuńnie, a za nad Boha prosyly i za
nasze przyedy; a na moje słowo kło usłuszny Sud s nim
przed Bohom i da budiel klatawa bozija na niem w siej
wik i wo buduiryji, wo den straszneho Suda bozija. Na soji
jesmo kramolu naszu daty i perzjad swoju przywisly.
A przy kom byly metropolny karycki i kytosa i wladyka
peremyski Laryon i kniaz Andrej Jarostawycz i pan Wasko
i innych bojar mnogo bylo przy kom. A pyszana i dana kra-
mola u wo dwowi w pialoch misiaia oklawryja wo 8 den
lita 8800 desialoko. A pyseszi Zacharyja Wychoz.

VI.

(r. 1351.)

Wo imia otca i syna i swietoho ducha bozym u stworze-
niem u wity amin.

I szato sia pod deriawoji welykoho korola krakow-
skiego Karymyra i hospodara ruskoj zemli i szato
sia przy deriawi pana Oly starosty ruskoj zemli, oie kupyl
pan Waslaw Dmytrowski dworyszczie u szenteju, jako
ie wika szustalo kłomu dworyszcziu uszylj wyzskowe.
szes dnos' szut, i potom mohul byly, a szes more przyezny-
ly bolse meij szimy uszylj do na swoje polipisznie
jako szostowla szata sia. Kupyl pan Waslaw

2.)

u wity u Wasyla jemur rickub Skybyia i w jeho brata
 i Hlinka i w jeich swowia u Blenka, ite kupył pan Wjalsław
 wo wsich bruj, toa lu imenowany dat im pan Wjalsław 6 kop
 krosy wianoto sribra i dat im wsim lrem 60 sribro po
 spolnoju rukoju, lony my przyszedly wszytku i swoim pte.
 menem udaty panu Wjalsławu so wsiny otiady loko Dwa.
 yzruca po swojej dotroj woty i za inyj mchwyly; aby w
 dotrom pokoi wryly lich wrytkow panu Wjalsławu jako
 wordaly my panu Molysewskom wojewodi i lwowskom.
 A so swidey mietyery: pan knepl. Mychno wojt Jarostaw
 skii. A se bojare: Dita Moszenka, Chodko Lojewyia. A se
 papawe: Dzyzi Prop. Jusko Kromyszajca, Pop Laj. A se sa,
 wd e okolnyj: Onysym; a se dejaj: Stefan Melochomyca,
 Melenki Tuiowycia, Semen Donahodyia, Iwan Kurmyca. A
 se bosnycy: Paszko Boslyk i Semetyna, Jusko Moszenyca,
 Lychno Metykopolickij, Holko Lachickij. A wyjadyl lu zemlu
 Chodor Cretoryca, sol obiadyl; od pana oty starosly, a pyny
 so wszytko swidecy. A pysana kramola Lysiaira lit
 po bozym rozestwi 300 lit 50 lit i odno lit. Apysal
 Krawkowycia Iwan - a pysano u knepla w domu - u
 wity Amin'.

VII.

(r. 1398.)

A se ja pan Benko starosta hatyckij i snialynickij.

swidziem to swoim tytulom, kazdomu dobromu kles na se
tytul uzytyj przed nim budet czynn, wie przeszed przed nas
pan Herwad i winowal i oprawył swojij ziem Waroari
to krywent na swojim selen na Solmeury i Luskowi na
swojij wosczynie; a na to daty jidmy swoj tytul i nasze
pizak przewisly. A przytom byly swidcy pan i Spyrinck
wojewoda smiatyński, pan Hisko, pan Andryjask, pan
Borys Chomikowicz, pan Chrol Marwaryński Woronko
wojz kotomyński ruski; a pisan tytul u kotomyi w
Ljdeni po sion Mychaili, koly sie przeszed pod lity ruz,
destwa Chyrtowe 1000 lit i 300 lit i dziewanosio lit
i osmoje lit.

VIII.

My welyki kniaz Wladod daty jidmo swuje nasze kra-
notu Bedrycha albo decryt od nas dwi setyszczy: jedno
Swotoczny kary, a drugoje Weryk wotwanica u smelzykoi
wotolski; na tyi dwi setyszczy zapysaty jidmo jemu seji
naszeja kramotoje. szesdesiat kop podolobymi potakroka,
nyki; kolyi bytom chotily tyi dwi setyszczy lubo samy

uziaty u neho, ity komu przywolyty byhom wykupyty i sob.,
dy imijemo daty jemu za tyi dwi setyoriu szesdesiat
kop tupa podolskymi polakroszynki po tej tyebi kak
u Podoli idet. A pysana u Larejska u wolodymerskaj
Lewrale u 1 den indykla u 7.

IX.

(r. 1401.)

Wo imia otca i syna i swietohu ducha amin. A se ja
pan Petrak starosta halycckij i miadyn'skij. Swid-
cim lo swoim typlom kto koty na sej tyst worre ity usly..
syt catury, iie przyszed przed mia Wasko Moszenicz
i porwat Thandrata Boronieria o hranyciu o Wasry.
czuj'skiju; koto jemu Thandrat ne chotil odpowidaty,
stysz przyszed Woliczek dat swoju ruz Waskowi w ruci
lubo stralyt, lubo dobudet Wasko; koto jemu jat kon..
orat odpowidaty jeho ruz, koto ja pan starosta Pe..
trase, szemlany uirynuty jemy meiz imi awity u rok,
na w wedyne hranyciu, koto meiz imi ukazet szwedyj..
szym typlom i znameny, szko sut na tyeti, kot wyskat, a
koto na rok ne szanet ani ukazet kot stralyt;

Lohd ja pan starosta na loj roki swoim rywolom wyjechał
na tu hrangiu; Lohd Hundrat ukaral swoju hrangiu i tym
stom i zrameny welo na Tydi stojat a Wasko Moskenieryz
na loj roki nesdał na zewidyj ani Ludyj niewystat; Lohd.
Oy ja pan starosta nadał zembany odprawytyj jistomy Kusa.
Dradu loj hrangiy i okola jemu kn.... led uikbat
imi jemu Lohd uikbaty po ta znamena. A przy perwom
Dudi był pan Wasko Siapliukowyz, pan Drobysz, pan
Michalko Tyd Hanusow ziat i widolchij, pan Jacko Mar.
buskowsky; a li zohonaty i oduoty pan Chyren Mar.
zynowsky, pan Olyrych Mierusky, Dilyrych Kromyrowsky,
pan Snopko, pan Michalko Krabowicki, Kostyca Ho.
towenryz; a na loj ja pan Petraso starosta dat pan
Hundratowi nasro Tyd pod nasroju paricentiu na swidoi.
two i na twedost. A pysana pod bozym narozynien
1000 lit i 400 lit i 1 lit; a dan u Halyczain u den swia.
Lohd Waldromija. Amin.

X.

(r. 1409.)

A se ja pan Jan Seirekolskij pan wyslychij starosta
halyckij swideriu to i porawajiu sym naszym Tydrom

Kaidomu dobromu na dobi, kto na toj tyzd porryt ity usly..
 vryt jeto vrtury, koly bided toho tyzda komu podobirna:
 ia pryda pored nas i pored zemlany. Byl Mialkowicz i s swo..
 jeju bracieju i na imia ia Hrynikom Sozywiryerom i
 s Mynikom i xial i sestroju so wsiah swoih blyzszych
 prywolaniem swojeju dobroju wolu a nyprymudromy porna..
 Ty to ia sub' prodal i urdal pored namy pan' holi Dalu..
 jewskom soslatoicaruju swoju potowymu didynnyu Frystia..
 nei' za 3 i za 20 kop i oprawyty jimul tu potowymu Fry..
 stianu u 50 kop na wity wikom i dalem jeto urdaty i
 odslapyty hoi didynny paru holi, tako jako samy deriaty
 i so wsim prawom i swim obgyadom nycas ho sobi newy..
 nymajucy ni zoslawlajucy i so wsimy hwanycamy wi..
 cyslym i spotem i zemteju i s lisy i za Dubrowamy
 i sorery i slawy i stawyscary i s tukamy i danciamy
 i so wsimy wzytky sile nyri sub' sile i polom mohut
 byt; a tu didynnu pan' hol woten prodady ity namy..
 Ty ity kun' odaty u swoi kypczyi wzytky obrodyty; a wy..
 wotyl to pamm holi Byl Mialkowicz i swojeju bracieju
 i swimy wsimy blyszymy ire a toj potowycy didynny
 i u druhoi sile perwoje kupyl pan' hola ne mohut

hrabaty był any jeho bracia any jeho bratryzcy u tej Diwynny
Krysliareciach pana Koly i jeho Dilyj i jeho Bratryzcy. A
toj riny Swidery pan Mycej wojewoda hatycki, pan Dudia
Drobysz, pan Waszko Ciaplukowyc, pan Chrcan Marti,
nowsky, pan Mykota i Spyranyk pan Matosej, pan My,
Chalko Hrabowickij, Borys Chornikowyc, Meiko Dela-
tynski i innych dobrych mnoho bylo k' tomu, a ja pan
Jan Szerebostki pan wytycki Maroia hatycki daju
suj swoj tyssz paru holi Dalujewi komu na swidoctwo
pod naszeju peccalim. Pysan tyssz u Hatyciu, u ponedytok
pered malky boryi i dne wyšlo lid swidctwo Chrystowo
1000 lit i 400 lit, 9 lit u wily amin.

XI.

(r. 1424.)

A se ja pan tenko Maroia zowdeirowski swicziu sam swo-
im tysszom kardomu Dobromu Mo Koly nan' usyt, ity chlo
Koly jeho uslyszel wctury komurto jeho bude bude potreb-
no; aze jsmo rozichaty hrancyiu mery peonom Jurkowichim
i panom Iwaszkom Borynichim mery Ostrowa i Droho-
wicz; i zakopy jsmo zakopaty wierzyi. A imajut pana
Jurkowoskoho lude iz Ostrowa i z Jurkizowei imajut
drywa rubaty, ate ne paslawyly ani swynej upuszcizaty

u bli. A zatkopy kopaty pan Mychal Matekowskij, pan
 Klyhos Bartoszkowskij, a stuka moj Piko. A przy tom swid.
 cy byly pan Dmytr Kotlikowicz, pan Petr Lebrowskij,
 pan Jan Eubreskij, a pan Kukulikowskij, a pan Senko
 Prociwicz, a pan Zakomir Dalickij, a innych przy tom dosyć
 dobrych bylo. A k temu Tytku przylozyly jsmo swoja
 piersa pod lily rzedeslwa Chwa 1000 lit i 400 lit wko
 hila.

XII.

(r. 1418.)

* A se ja pan Mychal Dwirackij starosta katyckij Swid.
 cziu i pornameja sym swoim Tytkom kazedomu Dobromu
 komu na Dobi, kto na koj Tytku poroyt, ity ustypyt te
 jeho ortury, koty budet toho Tytku kom potrebyna: ire
 przyredoyt przed nas i przed zemelany Tuwniak Swan i
 z paneja Rosowoji i z Marekorytoja, swojega dobroja
 woteja niuzym ne prymaureny pornaty przed namy i
 przed zemelany, ire sia zaminyty sety: Tuwniak daik
 pani Marekaryti Rosowoi swoje seto Kuropatnyki i Me.
 katyica dworysice, a tak urdat jako imit i potem i
 zemteju i stukamy i swodamy i srikamy i stuky i
 skai i stioy i Dubrowamy i so wosimy wrighty,

zelo nyní sut zelo i polom mohut byty i so wsimi hranicã,
my wierzyslymy, ze to iz wika k loj diyni przystuzato, so
wsim i slym urdat Rosowoj na wily wiernyi; pak byby
kto nahabat u loj Diyni paniuji Rosowaje Marekry-
tu, ity koho komaty ona prodala, abo Iwanok Tuirniak
imaje zastupyt i oprawyf ityby dwor nahabat a to imajet
oprawyf Tuirniak, a kahir pani Marekryta Rosowaja
dejat swoje seto sernok Tuirniakowoy i 40 kop przydat
za Khoropatnyki, a kahoje mu urdata jako sama imita
i spolem w sremtoju i inozestmy i wika my i s boloy
i shai i so wsim i slym urdat Tuirniakowi, ze to i za
wika k loj diyni przystuzajet na wily wiernyi, pak by
by kto nahabat Tuirniaka u loj Diyni u serny ity krot
hoopodar to pani Marekryta Rosowaja imaje zastupyt
oprawyf podstuh zenskocho prawa. Tomu Swidij: pan My-
kolaj Snycznyk, pan Lubrianczyn, pan Franciszk Borsz-
ny, Wojdoku pana Sieroslyn brat, Mykles wojt katycki,
Mychal Grabowetski, Wolowko Medyniskij inych mnoho
Dobrych; a ja pan Mychal Tuirawskij starosta katycki
daji sej svoj lyst pani Marekryti Rosowoy i na Swidowstwo
podo swojeju peiratni; pysano lyst u Katyrciu u poniedlok na
na perwoi masly bozji czysto lit rozpisawa Chrystowa iowid i
45a lit i 18 lit.

List

Dawlet-Gereja hana tatarskiego

do

Henryka Walezego

króla polskiego.

Pan Boh porakom jest w kozdoi reidy sprawedlywoi; we,
tykoje ordy wetyki car Dawlet Khirej car, slowo.

Poizy najem napred bozym imenem ja x tasky imoiy bo,
zoi car Dawlet Khirej umystyl i porak jediny x tasky baskij
cholicaiy po boskomu zwoleniu brata kuzi a werniye pryjarni
i slowo swoje bez zadnoi molywoity pomnyl, khdy pan Boh
raizyl nam daly kuzi tasku swoju boskuja widet i loko jad,
nie doizekat i ostawyl nas naszom mestiu carskom, ne kolo
rom prodkowe naszy byly: stary djed nasz nebo sziryt Stawno,
je pamety Menli Khirej car, a brat moj stary nebo sziryt
Mahmet Khirej car, djalko moj Sakap Khirej car, a ja potom
po mych Dawlet Khirej car, ornejmujä sam ob sebe i ob
wsih wiernych naszych, kotoryje nam shirad prawojie i lewo,
ju rukojä: Ulanowe, kniary i Murzy bym meszym do kon,
craniem kniazatom ruskim, zamkom, miestom, mytropoty,
tom, wladykam, izerniam i bielion, popom i mesirarom
i wsim pospodylym ludem myto jawne czymim, sebo predki
naszy cary wetyki car Menli Khirej cara brat nasz stary
nebo sziryt Mahmet Khirej car, koly na koni swojem post,
nom pryjelhat do wetykoho kniazia Wilowla i do we,

Tykoko korola Karymira i welykomu państwu Tyłowskiemu w
hosłynu, w łob' erac' wetykijie uwrta i porlywood' miety; a tak
woduk perwszoko obyćraji zemli ruskim' horodow i miest i
wołosci i tymy i wsimy uhdody ikt' napysaty jedmo nyca' ho
ne uposterajuiry od tysku predkow naszych' carej slawych; jako
za predkow naszych' pisywany byly Tyly i dohonirania pod
pysiehoja naszoju daty, woduk toho obyćraji jako predki
i o lei noz' neboriszryk' Menli Wihrej' car korolu Karymi-
ru i wetykomu kniazii byl dat' w łob' erac', koły korol
Tykhimont' a wetykim' carem bralom naszym' u bralosci do-
broi przyjarni meiy soboju oslaty i my bez podom' wetykomu
korolu i wetykomu kniazii Tykhimontu Awkustu daty po-
tomuz, i seper my pronowlejuiry aby bylo państwo wo-
dukt' perwszoko xwyćraji i słowa acikawano, daty jedmo
Tyly nasz' zolotom' napysany pod zoloty my naszymy pe-
cietny braku naszom' wetykomu korolu Henryku wetyko-
mu kniazii Tyłowskiemu i synom jako podomikom' dericaty
sprawedtywe, a porzonsky u holowach' Wjiew, Czerkasy, Karcus,
Uruizow, Tykomir i wsi horody i wołosci zemly i wody i
zo wsia kinny dwchody i porztkamy ikt' wetykoje' Lucko a wo-
toslamy a zemlamy i z wodamy i zo wsimy porztki i do-
chody, Polocko, Wilebsk' i wsi horody pod neprsthije porzoni-
u werihu ar' do ustia a zemlamy, z wodamy i z mnozymy

dochody i przybytki ich, Sokal i mnóstwymy ziemi i wodami i zo
 wsim przybytki i dochody ich Brastawol, Wenzia i Synami i zo
 wsim dochody i przybytki ich. Seprad, Mienst, Loikwan, Budała
 i ziemi i wodami Brynter, Cholea, Luryczyn, Chodmyska,
 Uskut i ziemi i wodami Cholewko, Emendara, Uskut, Jak,
 hotka i Imen brata naszego wetykoko, korola, koloryje ho..
 rody i zamki, koloryje przystuchajut ku państwu jeho, bud' de,
 rewo, lesy, ziemi, i wody i mnóstwymy przybytki i dochody hde teret
 i ukamet i wetykom państwu Tylowwkom przystuchajut, my
 loi reiry poradypodry dia i z synom naszym Chalkhoja Sal,
 stanom i z intrymy czarcowry i z Ulan i zo wsim kniaz
 i Murry naszymy, moine jemo przysieku iz mymy na tom
 uirymy, chołciery iz bratom naszym wetykim korolem Her,
 rykom i wetykim kniazem Tylowwkim u wernoi prawde
 i dobroci przyjarni byly na wety i synowe naszym polomko,
 we i z syny brata naszego xuniraly i polomki ich
 mery soboje u bratohoi przyjarni majut byly, a majem przyja-
 telu jeho przyjatelem byly, a nepřijateleu jeho nepřijatelem; khd-
 sy kolwek nepřijatel jeho był, lub maju napretys domu ne,
 przyjatelewy ze odyn byly i naprotywku jeho ze odyn staja-
 ty, a koloryje zamki, wotorsy i ziemi kniaz wetyki moir-
 kowski pod swoju ruku zabrał ze predkoc korola brata
 naszego Stewnop pamity Karymera i brata jeho korola.

Aleksandra i za korola Sychimonta i za korola Sychimonta
Awkusta czeresz swoj xradzyny postupok od pandswa korola
brata naszoko olyszo, my lez pana Boka wremdy sobie na
pomoc i tych zamkow koloryje kotwek i ruki jeho wojnem,
sob zamok i wotorsy zemly i wody ja Dawlet Kirij car i khat,
kha Solkan i inszyje carewizny Ulany, Kniary, Murzy i boreju
pomocnie, siko pan Boka dopomocet i ruki moskowskoho
wricaly my tyje horody majem braku naszomu wetykomu ko.,
rotu Henryku podaly i naproduku nepryjakeła jeho mos.,
kowskoho i na inszych nepryjakelej jeho wsich slojaly, za
odyn byty i khdie by braku naszomu byla potreba, ja sam
swojeju osoboju Dawlet Kirij car i z bratjeju swojeju i z sy.,
nemy naszymy i zo wsim wojstom naszym ichoiem byty pomo.,
cany, od tych crasow neperesorych i przyduerich i na potom.,
nyje crasy polomui budem pomohety; a koloryje styje
wiznyky byly abo bywaly przed tym ze staroho korola Henry.,
mira za wetykoho kniazia Mitolla i korola Obyetka
i korola Aleksandra, w sob cras i pandswa waszy, jako
do koraimy polskoje i do wetykoho kniazstwa tylowo ko.,
ko za Mahmed Kirija cara i od prodkow naszych i od wsich
Ulanow, kniazey i Murz i od nekolorych i od naszych w
pandswach naszych, na sob cras i slobody na matyje diejiwaty
sia, a wedze ony tyje i ch wsi styje wiznyky na storonu
ostadnywaly i o matiju reiz mery soboju nowo izywaly sia

i w sercach swoich proszonych reńrej niezadawaję, ktorzyjezu
 ..... sia porzynowaty od braki naszoje i od innych ludz
 szko sia na onirad' dijato. bracie nasz Henryku korolu ciet
 jedy na meblu przed two swoich korolej i wetykuch, i my z
 wamy bratom naszym korolem Henrykom podobni chowem by
 ty i dla sukowych Tychych reńrej my wiadnuju nepřyjani
 mery soboju zachowaly sia ne majem i wse toje z myslu i
 serce swoich wypustaly mejem, aby nepřyjaly naszy lo sty
 sreiny i wyjeiny loko sia strasyty, a przyjani naszy w tom
 radowaty i polestaly, tuju przyjani nasru mery nemy wyde
 cey; a tak ja Dawlet Chirej car baduiny w moicy swojej bra
 tu napromu Henryku korolu polecytom sia u dobroci a wer
 noi bratstwi przyjani byly i pozwolytom na to, aby kupny
 jako z koruny polskoje, tak leri i z wety loko kniarstwa Ty
 soos loko wolnos' mety po zemty naszoj kupowaty i z loju
 wolnos'ju przychaty i odjechaty nypoirom nykoho siar ne
 bojaicy, a do Kairybyjewa posol jedyty i braty, woduch oby
 czaju starodawnoho myto dawaty majut, a i Kijewa, z
 tucka i z innych horodow posol przyjezdialy majut za
 Lorozijsu ludz naszych, a jestyby im beruery sol od naszych
 ludz szkoda sia skata, otkrom Chorakow waszych, Lony
 my luję szkoda wam bratu naszomu kaptalym; i in
 szym wsim waszym kupiom bud koruny polskoje i leri

a welykoho kniazstwa Tylowo koho jak, bohetomu tak ubotomu
wolno do Kasy i do Peretona jechady myto kapitalnosy, i seje
Stowo naszo koidoho czasu potnyty choirem, nyzym a neho ne,
wyskupajucy, a tak jako i Loperesneho czasu wodach dohoru,
czania naszo bracia swoja synow moich a wojskom moim
nepryjatelstwa waszeho moskow koho poszetem i sije horody i
sela i zemty kobyryje kniazia welykoho moskow koho
obci i sam neperesnyj kniaz welyki zabrał od welykoho
kniazstwa Tylowo koho z brójjeju pomocia, kedy sije zam.
ky budut od nepryjatelstwa obrany, kedy byly od nas dany
bratu naszemu Henryku, korolu polskomu i welykomu
kniazciu Tylowo komu i w panskwo jeho welykomu kniaz.
stwu majel byly przywlaszczona; a za protyw kaidoho
nepryjatelstwa jeho majem na dyal byly, i kedy dasty Pok
i napered carewiczow, Ulanow, Murz i kniazrej i welykim
wojskom naszym tudem stalz w zemtu nepryjatelstwa
naszo moskow koho na inszy nepryzety, i kedy w
brat nasz Henryk korol polskowaty budet, wodach do
konirania naszo. A w panskwo brata naszo Hen.
ryka korola polskoho i wet. kn. tyt. jak do koruny
polskoje, tak do welykoho kniazstwa Tylowo koho, jak
do welykoho wojstwa, tak ser do i malo, ne majem
usylaty korakow inszych a proslych tudem.

posyłały, ja sam Dawid Kiriej car i syn nasz Khatka sot.
 Lan i instryje synowe nasze carewyczy i rada nasza kniary
 Koračnyjewe, Ułary, kniary i Murry i Korakow i wsiach ludiej
 porpodylych ne budem posyłały i budem toho z wetykoju
 pytnostiu skerečny, aby jako korune polskoї tak i wetykomu
 kniastwu Tykowskomu jako sam kom date i Ukrainnym ko.
 Podom wolosiam i selam tym obejom państwam skody ni,
 kodoroje nebyło nikdy, newečnyje časy byla deržana
 jako jesno pryščany na wečnyje časy jeje supokojne
 deržaty i slowo nasze polnyty; orko ja Dawid Kiriej car
 sam osoboju swojeyu syny i bratia moi carewyczy rada:
 kniary, Koračnyjewe i Ułary, Murry i wse wojsko wetyko.
 je i malaje Koraki i porpodylyje ludy z mojeho pań.
 stwa i z carstwa mojeho u brata wetykoho korola u
 woboč państwa wojewaty i skody čynty ne pojduť;
 i k tomu bez Koraki Bjelohorodskije, i Oczakowskije
 i Orowskije wojewaty państwa brata nejkoho Henryka
 korola nebuduť, i z ludej moich z Krymskych, wysław.
 szy k nim, čužywsy sial i slowo zjednočywsy u pań.
 stwo jeho w sloknuwsy jestyby skodu wčynty, ja ta.
 kowych budu krowno wnymaty i hory karaty, i nekaru
 brata swojeho państwa wojewaty jak Korakom tak
 Bjelohorodcom i Oczakowcom i Orowskim Korakom.

i swoim ludem a niny zburaly sia i ich od loko moiu
swojemu hrone unymaly i karaly budu; rzeczy ony brata
mojeho wetykoho korola panstwa newojewaty, bo jarmie
ich moe od loko powoslicaly i wode wystapu ich korden
budet karant, bo cesar jeko mylost' kurecki przypowuje nam,
abychmo tych korakow wo skiazynowci miety i od koho
ich powoslicaly; bo choscabych za wystup ich i karat,
kody mi cesar jeko mylost' mi stowa za to ne reknet.
Jestlyby ter a naszych ludoj nekoloryje posredzy miety
meszkaly u Bielichorodie u Woiskowe i w Okowe i
meszkajury tam rzodu jakuju obiejom panstwom jako
korune tak i wetykomu kniazkowi uirynny, my takowych
hrornym karaniem budem karaly; jestlyby ter ona
bez wedomia abo z wedomom przodczy wojewaty, bud' ku-
dy wetykije abo i malyje i koraki ukradzy sia w
zembu rzodu jakuju uirynny, my sia takowych dowi-
dawxy ich samych wynnych naszedzy, joton los potra-
ny bez kadnoho okupu braku naszomu wetykomu
korolu posrtem i byje wsi rzody karim nakorodyty i
zaplatyly i nadto jestly by ludy moi abo carewiczowi
ludy abo synow naszych carewiczow ludy, Ustanow, kniaz-
zej i Murz i Karaczujew ludy obiejom panstwom na-
szym rzodu jakuju kotowek uirynny, takowyje

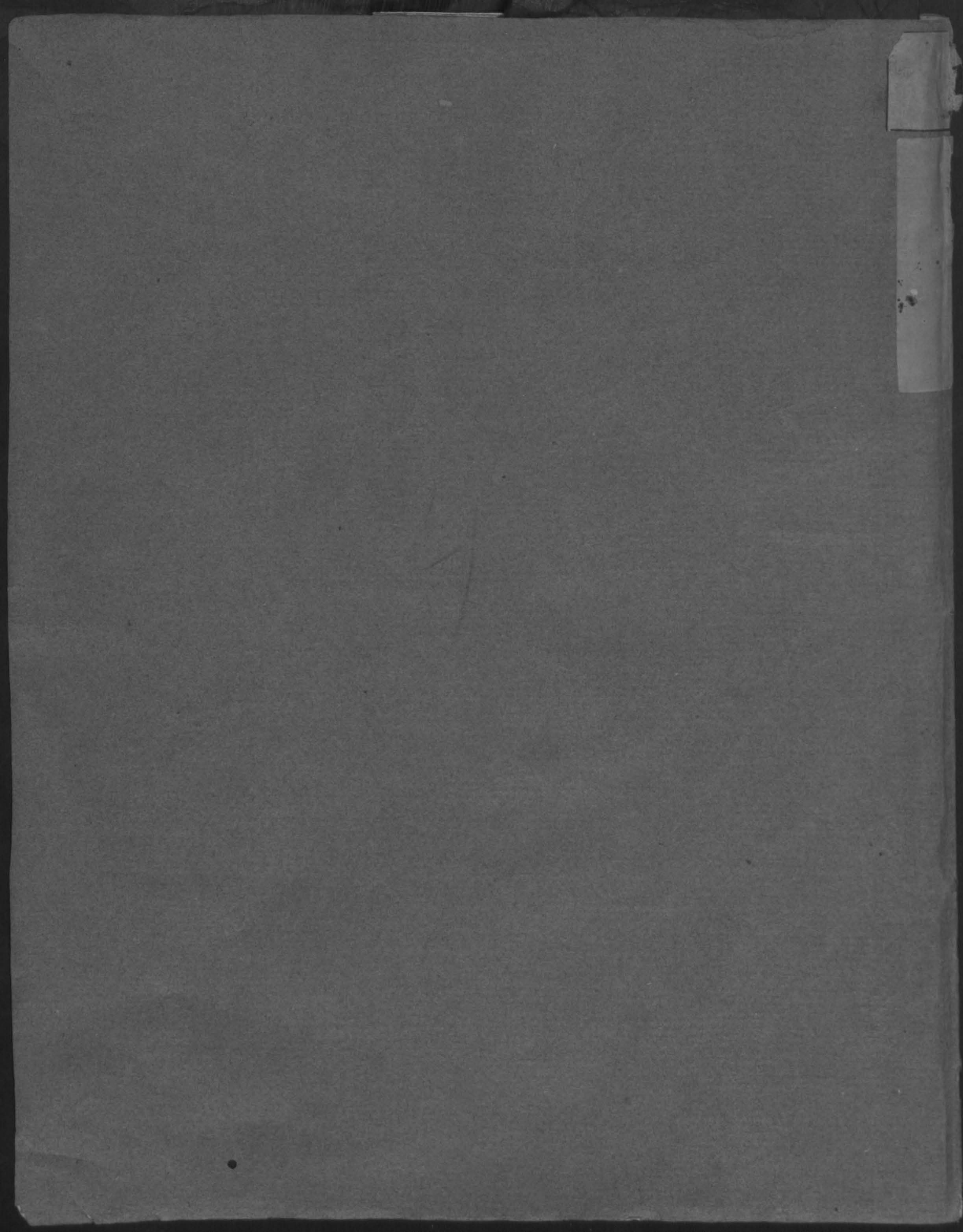
rozmajlymy i dyngymy karany majut byty od nas karany,
 a lot uwes poton ich majut bez zadnogo okupu. wobrausy
 narad odparikon byty i wiaa szkodu kaju, ktoraja by sia
 na oniras skata, karim popytaly; a loko kotory byl meiy
 nyeh u holowach i x nimy chodyt i szkody obiejom tym
 paistwem wrynyt abo zamkom pokraciunym i wotoliam.
 i koloryje by x tym umydom sam chodyt, nastharu tym obie-
 jom paistwam wojewaly tych woiuh starzych, kotorych sia do-
 wiedajem, koloryje szkodu podjelajut; ja wam na tom szlubuju,
 i przyekazu lakowych przed postom weszym ca ich wystatyry
 karim stanam; jestybych ja budury car Dawlet Kiraj w tych
 stowach swoich moine na to ne skojat abo lakowych ryeh lu-
 dej nepowelehat i ne karat napred ludej swoich carewojrows,
 Utanow, kniaziej, Murz i chorakow malych i wetykih lu-
 dej obiejom paistwam lakomu i wetykomu kniazstwu Ty-
 lowskomu abo na Ukrainie wojewaty i szkody irynity dopudyt,
 abo by ony same bez wedomoty mojej szkodu wrynyt, lo-
 dy my hoje vse karim zapitaly i starzych hoty karaty;
 a wam braku napkomu wetykomu korolu Henryku przyjar
 i prawdu sprawedtywe pokazywaly budem i mir weirnyty
 mezy soboja mojem miety; i obiejom paistwam jak kocu-
 ny polskoi lak i wetykomu kniazstwu tylowskomu choiru
 i na weirnyje czasy budem lot mir wodteh dokonirania

i prysie swojje swerdo derratj, jako jedmo solumbyty i prysie,
ku werynyty ne o smennyj byty. A za to bral naps korot i we,
tyki kniaz Henryk po dobroj woly swojej kardoko hodume,
ne braka swojeho tymy upomyntamy obytaly majet, to sia
anairyt za krynadca lysiarij zolotykh czertenykh suknamy
Lenskimy a liadokoko panskwa dweste postavow Lanskych
bez licik poslawow kardoko hodu, i przytych suknaich dwe
lysiary zolotykh czertenykh; lysiaria zolotykh a koruny polsko,
je a lysiaria zolotykh czertenykh a welykoko kniazstwa tylowo,
okoko, to sia spolny za piatnadcať lysiarij zolotykh czerte,
nykh. i ku tomu indyje upomyntki, kak u perwej seto bylo
posytno tydewic upomyntow. Tyje upomyntki i sukna
i dwe lysiary zolotykh czertenykh prysytny majut i nam
hodoko hodu na rok miidaiia Nojabra perwoho dnia,
nemajin tez my bolisej postow i honiow posytny, odno tak
jako i perednym bywato poduch obziraji posty i hony
mejit ity naperwej od nas i od zow nasrych i od Chalky cã,
rewojra i od indrych carewojzow a od licik Korairajewo a
od ich synow dwuich Murk, a bolise loko nemajin nikto
staty, jestyby bolise loko posty abo i hony mejt choty,
wy tez nyroho im nedajle i o spustyle ik; ja za to wam
bratu swojemu niuroho nebudu mowyt, bo posty i hony
koloryje chodjat do was, wy tych darujete, ony tez wydajete

To loto chorzenia swojcho przedstawaty niekhorub; a kolyby
 jeste lakowyci nyscicyt spustyle, samyby jeste loto do smo..
 drety, jesteby ony w draby rak chodyly; a ot wasi brata ne..
 froho posot i konei koly przyjedt, my iin dolko przy sobe me..
 xaderywaty budem i trudnoskej xadnych neradajem i nera..
 Dawaly budem, i bez mieszkania ot sebe otprawajem i ot..
 prawowaty budem, i jesteie my sami braly i detem naszym
 carewyciom, udanom kniazem i Murram i wsim budem na..
 szym kryjom i wlyskow waszym postom i koniom i kotna..
 crom i iin tukam kryjom xadnych nekarem czynnyty, po swojey
 dobroj woly jako przyjedut takie po dobroj woly i otjedut;
 ja sam u kotowach Dawlet kirej car i synom swoim khat..
 khowi soltanom i iinchemy synom moimy carewyceramy, Ulanu,
 kniazu, Chorairai, Muray solo jest wsich, ktorzyje przy nas
 jest, przysetku swojey czynnym i wierzynnyty jeste; przysiechajem
 na prawdie komu Bohu, kotory solworyt nebo i zem lu, na na..
 szom Alkusanie, wam bratu naszemu prawdu, wernost swo..
 jiu okarujem, i polozkom waszym u sprawiedlywosci i w do..
 broi wernosti byly wam i obiejom panstwem waszym bra..
 ta naszeho, jako korunie polskoi lak i welykomu knia..
 ctwu tykowskiemu i wsim xankom waszym i wotodiam
 i setam waszym i wsemu panstwu i ludem waszym, ot
 neis samych i ot wsich ludej naszych w xadnoi reisy ni..
 ktoraja sia skoda ne stanet i xwamy bratom naszym

wetykim korolem i wetykim kniazem Henrykom Choirem
u bractwi dobroj przyjarci byty na wieczyje crasy, jako
i w tom dokonirani nascom znakomyje i jawne opysane
jest; i na wsem nascom przysetu jedmo uirynny na sprac
wedtywoole i upomelawery na wysracno jednogo Boha
i na proroka nasprogo Mahmed Most... woduk zakonu
nasprogo przysetajem to mwie deziaty wotlady wobelloty
waketoty nasra przyseta na tom jest wam bratu nascomu
prysiatku swoju moino deziaty budem, i stowo naspe od
toje prysiaty nasproje na koty ne odmenno budet, i dety
jesmo ne to wam sej nasra tyss prysiatyry, dokoniranie
prysiaty nasproje borkoje, tyss kotodom napysany peiraty
zotoloty wytyssnuwery, postaty jesmo do was seje dokonir
caunie nasra. Pysan los tyss po smerti Mahmedowij
dewelssz oredywedzial dewiatokoto roku, pysan na Bahza,
sarej. —

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.